

Keril Čerčil

TOP GIRLS

sa engleskog prevela:
Branka Robertson

naslov originala:
Caryl Churchill,
Top Girls

██████
LICA

MARLENA
IZABELA BERD
DŽOJS
GDA KID
LEDI NIDŽO
VIN
TUPAVA GRETA
ENDŽI
PAPA DŽOAN
LUIZ
TRPELJIVA GRIZELDA
TRPELJIVA NEL
ŽANINA
ŠONA
KELNERICA
KIT

(Prvi put izvedeno u *Royal Court Theatre*,
u Londonu, 28. avgusta 1982)

Beleške o licima

IZABELA BERD (1831-1904). Živela u Edinburgu. Putovala širom sveta između svoje četrdesete i sedamdesete godine.

LEDI NIDŽO (rođena 1258). Japanka. Bila je careva naložnica, a kasnije budistička sveštenica. Putovala pešice po Japanu.

TUPAVA GRETA je lik sa Brojgelove slike Dulle Griet, na kojoj žena u kecelji i oklopu predvodi gomilu žena koje jurišaju kroz pakao i bore se protiv đavola.

PAPA DŽOAN. Veruje se da je, prerušena u muškarca, bila papa od 854-56.

TRPELJIVA GRIZELDA je poslušna supruga o kojoj je pisao Čoser u *Kanterberijskim pričama* (u Učenjakovoj priči).

Beleška o interpunkciji

Govor obično sledi onaj prethodni, IZUZEV:

1. Kada jedan lik počne da priča pre nego što je prethodni završio. Mesto prekida je obeleženo:/.

Primer:

IZABELA. To je japanski car? / Jednom sam srela marokanskog cara.

NIDŽO. Zapravo, bio je bivši car.

2. Jedan lik ponekad nastavlja da priča uporedo sa drugim likom.

Primer:

IZABELA. Kad si imala četrdeset godina, mislila sam da mi je život završen. / O, bilo je bedno. Poslali su me ...

NIDŽO. Nisam rekla da sam se tako osećala dvadeset godina. Ne svakog minuta.

IZABELA. ...na krstarenje zbog zdravlja. a meni je bilo još gore. Bolele su me kosti, probadalo me je... itd.

3. Ponekad, govor se nastavlja ne na onaj koji mu neposredno prethodi, već na onaj koji je obeležen asteriskom *.

Primer:

GRIZELDA. Viđala sam ga kad bi projahao pored nas. Svi su ga viđali. A on je mene video u polju sa ovcima.*

IZABELA. Ja bih umela dobro da čuvam ovce.

NIDŽO. I da gospodin Njudžent projaše pored tebe.

IZABELA. Naravno da ne.

NIDŽO. Mislim na zdrav život na otvorenom.

DŽOAN. *Tek tako je dojahao dok si ti čuvala ovce i zaprosio te.

P R V I Č I N

Restoran. Sto sa belim stolnjakom postavljen za večeru za šest osoba. MARLENA i KELNERICA.

MARLENA. Da, odlično, sto za šestoro. Jedna će da zakasni, ali nećemo da čekamo. Molim vas, jednu flašu *Fraskatija* odmah, i to ako imate dobro rashlađenu.

(KELNERICA odlazi. Stiže IZABELA BERD.)

Izabela, ovde smo.

IZABELA. Čestitam, draga moja.

MARLENA. Neki uspeh jeste. Dovoljno za proslavu. Nemam vremena da odem na odmor. Volela bih da odem na neko egzotično mesto kao ti, ali ne mogu nikako da pobeegnem. Ne znam kako si ti mogla da se vratiš sa Haitija. / Ja bih ceo život preležala na suncu, osim što, naravno...

IZABELA. Pomišljala sam da ostanem.

MARLENA. ...ne mogu da sedim besposlena.

IZABELA. Pisala sam sestri da dođe da živimo zajedno. Rekla sam: Hajde da ostanemo ovde zauvek i pomažemo urođenicima. Kilogram najboljeg bifteka ovde košta koliko pola kila krmenadli u Edinburgu. I Heni mi je odgovorila, duša draga, da hoće da dođe na Havaje, ako ja tako želim, ali sam joj onda napisala da je bolje da ne kreće. Njoj je život u Tobermoriju sasvim odgovarao.

MARLENA. Sirota Heni.

IZABELA. Imaš li ti sestru?

MARLENA. Da, imam.

IZABELA. Heni je bila srećna. Bila je dobra. Ne ostajao mi je njen mio lik, ljubimica moja. Ali nisam mogla da ostanem u Škotskoj. Muka mi je bila od onog većito tmurnog vremena.

MARLENA. Hej! Nidžo!

(Ugleda LEDI NIDŽO, koja stiže).

(KELNERICA ulazi s vinom.)

NIDŽO. Marlena!

MARLENA. Da popijemo po čašu vina dok čekamo ostale. Ja, boga mi, hoću. Uh, kakva nedelja.

(KELNERICA sipa vino u čaše.)

NIDŽO. Kod nas su se muškarci uvek napijali. Ja sam bila jedna od devojaka koja je služila sake.

IZABELA. Probala sam ja sake. Žestoko pićence. Odlično vraća snagu kada čovek provede ceo dan na kiši.

NIDŽO. Jedne noći moj otac je uz zdravicu predložio tri kruga, svako po tri čašice, što je bilo uobičajeno, a onda je car na to trebalo da predloži još tri kruga po tri čašice,

ali on je rekao tri kruga po devet čašica, i onda možete da zamislite. Zatim je car pružio svoju čašicu mom ocu i rekao: Neka mi divlja guska dođe ovog proleća.

MARLENA. Neka šta dođe?

NIDŽO. To je bila književna aluzija na jedan ep iz desetog veka..., / Njegovo Visočanstvo je bilo vrlo obrazovano.

IZABELA. Je li to bio japanski car? / Upoznala sam jednom marokanskog cara.

NIDŽO. Zapravo je on bio bivši car.

MARLENA. Ali nije bio suviše star? / Zaista, Izabela?

NIDŽO. Dvadeset i devet godina.

IZABELA. O, to je duga priča.

MARLENA. Dvadeset i devet su odlične godine.

NIDŽO. Eto, a ja sam imala svega četrnaest i znala sam da njegove reči nešto znače, ali nisam znala šta. Poslao mi je kimono od devet slojeva, a ja sam mu ga vratila. I onda, kada je došlo do toga, samo sam plakala. Moj tanki kimono je bio sav iscepan. Ali već tog jutra, pošto je otišao / imao je zeleni kimono sa crvenom postavom i ...

MARLENA. Hoćeš da kažeš da te je silovao?

NIDŽO. ...i pantalone sa vezom, već sam imala drugačija osećanja prema njemu. Bila sam uznemirena. Ne, naravno da nije, Marlenu, ja sam njemu pripadala, od rođenja sam za to odgajana. I ubrzo sam počela da tugujem uvek kada bi nekud otišao. Bilo je tako sumorno, čekaš dan za danom, a ne znaš kada će da dođe. I nikada nisam volela da mu dovodim druge žene.

IZABELA. Ja, naravno, nikad nisam videla mog oca pijanog. Bio je sveštenik. / I nisam se udala do svoje pedesete godine.

(KELNERICA donosi jelovnike.)

NIDŽO. O, pa i moj otac je bio vrlo pobožan. Pred samu smrt rekao mi je: Služi Njegovom Visočanstvu, poštuju ga, a ako izgubiš njegovu milost, zamonaši se.

MARLENA. Ali on ti je rekao da budeš u manastiru, a ne da lutaš po zemlji.

NIDŽO. Sveštenici su često bili lutalice, pa zašto ne i sveštenica? Misliš da nije trebalo? / Ipak, ja sam poslušala oca.

MARLENA. Ne, ne, tako je i trebalo. / Mislim da je sjajno to što si uradila.

(Dolazi TUPAVA GRETA.)

IZABELA. I ja sam pokušavala da slušam oca.

MARLENA. Greta, stigla si. Nidžo, a ovo je Greta. / Znam da će Grizelda da zakasni, ali hoćemo li da čekamo Džoa? / Sad ćemo da ti nađemo čašu.

IZABELA. Zdravo, Greta! (Nastavlja, obraćajući se NIDŽOI.) Pokušavala sam da budem sveštenečka ćerka. Heklanje, muzika, dobrotvorne aktivnosti. Imala sam tumor na kičmi, koji su mi otklonili, i morala sam da provodim mnogo vremena ležeći na kauču. Čitala sam metafizičke pesnike i izučavala crkvene himne. / Mislila sam da mi pričaju takve intelektualne aktivnosti.

NIDŽO. A, ti voliš poeziju. U mojoj porodici osam generacija je davalo pesnike. Jedna pesma mog oca je uvrštena / u antologiju.

IZABELA. Mene je otac učio latinski, iako sam žensko. / Ali...,

MARLENA. Latinski se nije predavao u mojoj školi.

IZABELA. ...zapravo, više sam bila nadarena za fizičke poslove. Kuvanje, pranje, krpljenje, jahanje. / To je bolje od čitanja knjiga...,

NIDŽO. Ali ja sam sigurna da si ti vrlo pametna.

IZABELA. ...zar ne, Greta? Grub život na otvorenom.

NIDŽO. Ne mogu da kažem da mi je baš prijao taj grub život. Najviše sam volela da budem careva miljenica / i da nosim tanku svilu.

IZABELA: Jesi li ti imala konje, Greta?

GRETA: Svinju.

(Stiže PAPA DŽOAN.)

MARLENA. O, Džoan, hvala bogu, sad možemo da naručimo. Poznaješ sve? Upravo smo pričale o učenju latinskog i kako smo pametne devojke. Uzgred, Džoan je bila čudo od deteta. Naravno da jesi. Šta te je uzbudilo kada si imala deset godina?

DŽOAN. S obzirom da su anđeli nematerijalni, oni nisu individue. Svaki anđeo je vrsta za sebe.

MARLENA. Eto, čule ste.

(Smeju se. Gledaju jelovnike.)

IZABELA. Da, ja sam zaboravila sav latinski. Ali otac mi je bio glavni učitelj u životu, i kada je on umro, bila sam u dubokoj žalosti. Ja ću piletinu, molim, / i supu.

NIDŽO. Naravno da si bila u žalosti. Moj otac se molio i zadremao na suncu. Ja sam mu dotakla koleno i probudila ga. Pitam se šta li će biti, rekao je, i onda je izdahnuo pre nego što je završio rečenicu. / Da je umro...

MARLENA. Kakav šok.

NIDŽO. ...u toku molitve, otišao bi pravo u raj. / Valdorf salatu.

DŽOAN. Smrt je povratak svih stvorenja Bogu.

NIDŽO. Nije trebalo da ga budim.

DŽOAN. Prokletstvo samo znači nepoznavanje istine. Uvek me je privlačilo učenje Džona od Škotske, mada je on bio sklon da pobrka / Boga i svet.

IZABELA. U to vreme me je žalost potpuno savladala.

MARLENA. Ja bih jedan krvav biftek. Ti, Greta?

IZABELA. Naravno, pripadam / Engleskoj crkvi.*

GRETA. Krompire.

MARLENA. *Već godinama nisam bila u crkvi. / Sviđaju mi se božićne pesme.

IZABELA. Dobra dela više znače od redovnog odlaska u crkvu.

MARLENA. Onda, znači, dva bifteka i puno krompira. Krvava. Ali ja ne činim ni dobra dela.

DŽOAN. Kanelone, molim vas, / i salatu.

IZABELA. Pa ja sam probala, ali ovaj. Heni se bavila dobrotvornim delima.

NIDŽO. Prva polovina mog života je bila samo greh, a druga / samo pokajanje.*

MARLENA. A hoćemo li neko predjelo?

GRETA. Supu.

DŽOAN. *I koju su više volela?

MARLENA. Jesu li tvoja putovanja bila samo okajavanje greha? Avokado sa uljem i sirćetom. Zar nisi / uživala u njima?

DŽOAN. Neću predjelo, hvala.

NIDŽO. Da, ali bila sam vrlo nesrećna. / Bolelo me je sećanje...

MARLENA. I vinsku listu, molim.

NIDŽO. ...na prošlost. Mislim da je to bilo pokajanje.

MARLENA. Pa, šta znam.

NIDŽO. A možda mi je samo nedostajao dom.

MARLENA. Ili si bila ljuta.

NIDŽO. Ne, ljuta ne, / zašto ljuta?

GRETA. Možemo li da dobijemo još hleba?

MARLENA. Zar se nikada ne naljutiš? Ja se, boga mi, naljutim.

NIDŽO. Ali zbog čega?

MARLENA. Da, i još dve flaše *Fraskatija*. I još hleba, molim vas.

(KELNERICA *izlazi*.)

IZABELA. Pokušala sam da shvatim budizam dok sam bila u Japanu, ali sve to radanje i umiranje, jedno za drugim, kroz večnost, ispunilo me je dubokom melanholijom.

Ja ipak volim nešto aktivnije.

NIDŽO. Ne možeš da kažeš da sam ja bila neaktivna. Hodala sam svaki dan, dvadeset godina.

IZABELA. Ne mislim na hodaње. / Mislim, u glavi.

NIDŽO. Zavetovala sam se da prepisem pet sutri iz Mahajane. / Da li ti znaš koliko...

MARLENA. Ne verujem da ćemo u religioznim ubeđenjima naći zajednički jezik. U aktivnostima, da.

NIDŽO. ...su one duge? Glava mi je i te kako bila aktivna. / Bolela me je glava od toga.

DŽOAN. Ne vredi biti aktivan u jeresi.

IZABELA. Kakva jeres? Ona englesku crkvu zove / jeres.

DŽOAN. Ima nekih vrlo privlačnih / jeresi.

NIDŽO. Ja za života nisam ni čula za hrišćanstvo. Nikada / ni čula. Varvari.

MARLENA. Ja nisam hrišćanka. / A nisam ni budista.

IZABELA. Čula si za to?

MARLENA. Ne moramo svi u isto da verujemo.

IZABELA. Znala sam da ne treba pričati o religiji kada je papa prisutan na večeri.

DŽOAN. Ja sam oduvek volela teološku raspravu. Ali ne pokušavam da vas preobratim, nisam ja misionar. Uostalom, i ja sam jeretik.

IZABELA. I na istoku ima nekih varvarskih običaja.

NIDŽO. Varvarskih?

IZABELA. Među nižim slojevima.

NIDŽO. Otkud bih ja za to znala.

IZABELA. Mene je od teologije uvek glava bolela.

MARLENA. Dobro je, evo stiže hrana.

(KELNERICA *donosi predjelo*.)

NIDŽO. Kako bih inače otišla sa dvora da se nisam zamonašila? Kad mi je otac umro, ostalo mi je jedino Njegovo Visočanstvo. I tako, kad više nisam bila u njegovoj milosti, ništa mi drugo nije ostalo. Religija je kao ništa / i ono što je preostalo od mene posvetila sam tom ničemu.

IZABELA. Da, to je ono što ja mislim o budizmu. Ne okrepljuje.

MARLENA. Hajde, Nidžo, da ti dospem vina.

NIDŽO. Zar se nikada niste tako osećale? Nikada se više ništa neće dogoditi. Već sam mrtva. Sve ste vi / to osetile.

IZABELA. Mislila si da ti je život završen, ali nije bio.

DŽOAN. Želela si da je završen.

GRETA. Tužno.

MARLENA. Da, kad sam prvi put došla u London, ponekad sam ... i kada sam se vratila iz Amerike tako sam se osećala. Ali samo nekoliko sati. Ne dvadeset godina.

IZABELA. Kada sam imala četrdeset godina, mislila sam da je život završen. / O, u kakvom sam...

NIDŽO. Nisam rekla da sam se tako osećala dvadeset godina. Ne baš svakog minuta.

IZABELA. ...bednom stanju bila. Poslali su me na krstarenje zbog zdravlja, a meni je bilo još gore. Bolele su me kosti, trnule mi ruke, oticalo mi iza ušiju i, oh kakve gluposti. Sva sam se tresla, neopisiv strah. Australija mi je izgledala grozna, akacije su smrdele kao kanalizacija. / Napravila sam i

NIDŽO. Mučila te je nostalgija.

IZABELA. ...jednu fotografiju za Heni, ali rekla sam joj da je neću poslati, kosa mi je bila razbarušena, odelo svo nakrivo, izgledala sam kao neki mahniti samoubica.

NIDŽO. I ja isto, upravo tako, obučena kao sveštenica. Prvi put sam tada obula cipele za pešačenje.

IZABELA. Čeznula sam da se vratim kući, / ali kući čemu? Kuće...

NIDŽO. Ja sam čeznula da se vratim deset godina unazad.

IZABELA. ...su tako savršeno depresivne.

MARLENA. Ja sam mislila da vas je putovanje oraspoložilo.

IZABELA. O, pa jeste / svakako. To je bilo na putu iz...

NIDŽO. Ja nisam vedra osoba, Marlina. Samo se puno smejem.

IZABELA. ...Australije za Sendvička ostrva, tada sam se zaljubila u more. U kabinama je bilo pacova i mrava u hrani, ali najednom je ispred mene pukao novi svet. Svakog jutra sam se budila srećna, znajući da neće biti ničeg što će me iznervirati. Nema nerveze. Nema oblačenja.

NIDŽO. Zar ne voliš da se oblačiš? Ja obožavam svoju odeću. / Kada sam bila izabrana da služim sake bratu Njegovog Visočanstva...,

MARLENA. Ti si imala lepše boje od Izabele.

NIDŽO. ...caru Kamejani, prilikom njegove zvanične posete, nosila sam plisirane pantalone od sirove svile i kimono od sedam slojeva, sve u nijansama crvene boje i preko toga prsluk / žuti sa zelenom postavom i svetlo...

MARLENA. Da, sva ta svila mora da je...

(KELNERICA počinje da odnosi tanjire od predjela.)

DŽOAN. Ja sam se oblačila kao momak kada sam otišla od kuće.*

NIDŽO. ...zelenu jaknu. Ledi Beto je imala kimono od pet slojeva u nijansama zelene i ljubičaste.

IZABELA. *Oblačila si se kao momak?

MARLENA. Naravno / zbog bezbednosti.

DŽOAN. To je bilo lako, imala sam samo dvanaest godina. Takode, ženama nije bilo dozvoljeno u biblioteku. Hteli smo da učimo u Atini.

MARLENA. Sama si pobjegla?

DŽOAN. Ne, nisam sama, otišla sam s jednim prijateljem. / On je imao šesnaest godina

NIDŽO. A, ljubavni par.

DŽOAN. ...ali smatrala sam da nauku bolje znam od njega, a filozofiju koliko i on.

IZABELA. Ja sam uvek putovala u ženskoj odeći i energično sam se suprotstavljala novinskim prikazima da nisam ženstvena.

MARLENA. Ja ne nosim pantalone u kancelariji. / Mogla bih, ali ne nosim.

IZABELA. Nije pretila nikakva velika opasnost ženi mojih godina i mog izgleda.

MARLENA. I niko nije posumnjao, Džoan?

DŽOAN. Tada, niko.

(KELENRICA počinje da donosi glavno jelo.)

MARLENA. I niko baš ništa nije primetio?

DŽOAN. Primetili su da sam pametan momak. / A kada sam...

MARLENA. Ja ne bih mogla tako dugo da se pretvaram.

DŽOAN. ...delila krevet s prijateljem, to je bilo uobičajeno – dva siromašna studenta u iznajmljenoj sobi. Mislim da sam i zaboravila da se pretvaram.

IZABELA. Džim sa Stenovitih planina, gospodin Njudžent, nikada nije pokazao n najmanje nepoštovanje. Verujem da mu je bilo zanimljivo to što umem da mesim kolače i zabacujem laso. Zapravo, on mi je izjavio ljubav, što me je jako potreslo

NIDŽO. Šta je rekao? / Mi smo uvek prvo slali pesme.

MARLENA. Šta si ti odgovorila?

IZABELA. Nagovarala sam ga da ostavi viski, / ali on je govorio da je prekasno.

MARLENA. O, Izabela.

IZABELA. On je godinama pre toga živeo sam u planinama.

MARLENA. Ali zar ga ti... ?

(KELENERICA odlazi.)

IZABELA. Gospodin Njudžent je bio muškarac kakvog bi svaka žena poželela, ali nijedna se ne bi udala za njega. Vratila sam se u Englesku.

NIDŽO. Jesi li mu napisala pismo pošto si se vratila? / Sneg na...

MARLENA. Zar ga nikada više nisi videla?

IZABELA. Ne, nikada.

NIDŽO. ...planinama. Rukavi mokri od suza. U Engleskoj nema suza, nema snega.

IZABELA. Da, kažem nikad. Jednog jutra, rano, u Švajcarskoj, to je bilo godinu dana kasnije, ukazao mi se pred očima, onakav kakvog sam ga poslednji put videla / u traperskoj odeći, kosa mu razbarušena...,

NIDŽO. Duh!

IZABELA. ...i tog dana je, / to sam kasnije saznala, umro sa...

NIDŽO. Ah!

IZABELA. ...metkom u glavi. / Samo mi se poklonio i nestao.

MARLENA. O, Izabela.

NIDŽO. Kada ti ljubavnik umre... Jedan moj ljubavnik je umro. / Sveštenik Ariake.

DŽOAN. Moj prijatelj je umro. Je l' sve imamo mrtve ljubavnike?

MARLENA. Žao mi je, ja nemam.

NIDŽO (IZABELI). Još nisam postala sveštenica, bila sam na dvoru, ali on je bio sveštenik, i kada mi je došao, ceo život je predao paklu. / Znao je da će kada bude umro, pasti u jedan od tri niža nivoa. I umro je, umro.

DŽOAN (MARLENI). Ja sam se prepirala s njim oko učenja Džona od Škotske, koji je smatrao da je naše nepoznavanje Boga istovetno božijoj nemoći samospoznaje. On spoznaje samo ono što stvara, zato što stvara sve što spoznaje, ali on sam je nad bićima - pratite li me?

MARLENA. Ne, ali nastavi.

NIDŽO. Ne smem ni da pomislim / u kom obliku je ponovo rođen.*

DŽOAN. Sveti Avgustin je tvrdio da su neoplatonske ideje nedeljive od Boga, ali ja sam se slagala sa Džonom da je stvoreni svet...

IZABELA. *Budizam je zaista vrlo neprijatan.

DŽOAN. ...bit izvedena iz ideja koje su potekle od Boga. Kao što je Dionisije Aeropagit - pseudo-Dionisije - govorio: prvo Bogu dajemo ime, onda ga negiramo / zatim tražimo...

NIDŽO. U kom bi se obliku mogao vratiti?

DŽOAN. ...izlaz iz te kontradikcije /izlazeći van ovih terminoloških okvira...

MARLENA. Izvini, kako? Šta je Dionisije govorio?

DŽOAN. Pa upravo oko toga se nismo slagali, prepirali smo se. A sledećeg dana se razboleo, / toliko me je iznervirao, i sve dok sam ga negovala, ja sam...

NIDŽO. Nesreća u ovom životu, i nešto još gore, u onom drugom, i sve to zbog mene.

DŽOAN. ...u mislima prelazila preko naše rasprave. Materija nije sredstvo za spoznaju biti. Izvor jedne vrste je u ideji. A onda sam shvatila da on više nikada neće shvatiti moje argumente, i te noći je umro. Džon od Škotske je verovao da se individua dezintegriše / i da ne postoji lična besmrtnost.

IZABELA. Ne bih želela da pomislite da sam bila zaljubljena u Džima Njudženta. Osećala sam samo žudnju da ga spasem.

MARLENA (DŽOANI). I šta si uradila?

DŽOANA. Prvo sam rešila da ostanem muškarac. Već sam se bila navikla. I htela sam da posvetim život učenju. Da li znaš zašto sam otišla u Rim? Italijani nisu nosili brade.

IZABELA. Ljubavi u mom životu su bili Heni, ljubimica moja, i moj dragi muž, lekar, koji je negovao Heni tokom njene poslednje bolesti. Zнала sam da će mi biti strašno kada Heni umre, ali nisam znala koliko strašno. Osetila sam da je polovina mene nestala. Kako da nastavim s putovanjima kada nema te blažene duše kod kuće koja čeka na moja pisma? Upravo zbog predanosti doktora Bišopa, s kojom je negovao Heni u njenoj poslednjoj bolesti, i rešila sam da se udam za njega. On i Heni su imali isti blagi karakter. Ja nisam.

NIDŽO. Ja sam pomislila da je Njegovo Visočanstvo imalo blag karakter, jer kada je saznao za Ariakea bio je jako ljubazan. Ali to je zapravo bilo zbog toga što više nije mario za mene. Jedne noći me je čak poslao muškarcu koji me je proganjao. / Ležao je budan s druge strane zastora i slušao.

IZABELA. Želela sam da brak bude značajnija promena. Trudila sam se iz sve snage da prihvatim banalnost svakodnevice. Opet sam se razbolela, okoštavanje kičme, ležanje, sve to zbog nerava. Naručila sam bila tricikl, to je bio moj pokušaj avanturizma. I Džon se takođe razboleo, crveni vetar i malokrvnost. Počela sam da ga volim svim srcem, ali prekasno. U skelet se pretvorio, s belim, providnim rukama. Vozila sam ga u kolicima po raznim primorskim lečilištima. A on se jednostavno istopio i napustio me. Ničeg više nije bilo u mom životu. Doktori su mi rekli da imam kostobolju i da mi je srce zbog toga jako oslabljeno.

NIDŽO. Ničeg nije bilo ni u mom životu, ničeg, bez careve milosti. Carica je oduvek bila moj neprijatelj, Marlina, rekla mi je da nemam prava da nosim kimono od tri sloja. / Ali ja sam bila ćerka usvojenica svog dede, Predsednika. Javno mi je bilo dato pravo da nosim tanku svilu.

DŽOAN. U mom životu nije bilo ničeg osim učenja. Bila sam opsednuta traganjem za istinom. Predavala sam u grčkoj školi u Rimu, koju je sveti Avgustin proslavio. Bila sam siromašna, i mnogo sam radila. Briljirala sam u retorici, bila sam još uvek mlada, stranac; najednom, postala sam slavna, miljenica svih. Gomile ljudi su dolazile da me slušaju. Dan pošto su me postavili za kardinala, pala sam u postelju i ležala dve nedelje, usta nisam mogla da otvorim, od straha i kajanja. / Ali onda sam ustala...,

MARLENA. Da, uspeh je vrlo...

DŽOAN. ...rešena da nastavim. Ponovo me je obuzela / očajnička žudnja za apsolutor

IZABELA. Da, da, nastaviti. Sedela sam tako u Tobermoriu među Heninim cvećer

sašila celo odelo od jegerove tkanine. / Tada mi je bilo pedeset i šest godina.

NIDŽO. U nemilosti, ali nisam umrla. Otišla sam pešice, niko me nije video. Sledeć

dvadeset godina hodala sam Japanom.

GRETA. Dobro je hodati.

(KELNERICA ulazi.)

DŽOAN. Papa Lav je umro i ja sam izabrana. U redu. Biću Papa. Spoznaću Boga. S

ću spoznati.

IZABELA. Rešila sam da ostavim tugovanje za sobom i krenem na Tibet.

MARLENA. Vi ste sve veličanstvene. Treba nam još vina, dve flaše, molim va

Grizelde još nema, a ja hoću svima da vam nazdravim.

IZABELA. Svakako sebi prvo, / mi smo ovde da proslavimo tvoj uspeh.

NIDŽO. Da, Marlena.

DŽOAN. Da, o čemu je zapravo reč, Marlena?

MARLENA. Za papu me nisu izabrali, ali sam postala direktor.*

DŽOAN. I nalaziš posao za druge.

MARLENA. Da, to je agencija za zapošljavanje.

NIDŽO. *Nad svim ženama s kojima radiš. I nad muškarcima.

IZABELA. I zaslužila si. Sigurna sam da je to samo početak nečeg izuzetnog.

MARLENA. Dovoljan razlog za proslavu.

IZABELA. Za Marlenu.*

MARLENA. I za sve nas.

DŽOAN. *Za Marlenu.

NIDŽO. Za Marlenu.

GRETA. Za Marlenu.

MARLENA. Sve smo daleko dogurale. Za našu hrabrost i za to kako smo promeni

svoje živote i za naša izuzetna dostignuća.

(Smeju se i piju zdravicu.)

IZABELA. Kakve avanture! Prelazili smo preko planinskog prelaza na visini od seda

hiljada stopa, kuvar presamićen, goniči magaraca se tresu od groznice i snežn

slepila. Jeste da me je kičma urnisala, ali, izdržala sam.

MARLENA. Fantastično.

NIDŽO. Jednom sam četiri meseca ležala bolesna, sama u nekoj krčmi. Ne beše dob

duše da ponudi konja Budi. Morala sam, sebe radi, da preživim i preživela san

IZABELA. Tako i treba. Povratak u Tobermori je bio mnogo gori. Čim se skrasir

dosadno mi je. / Zato nigde nisam ni mogla da ostanem.

NIDŽO. Da, tačno tako. Novi vidici. Kapelica na plaži, mesečina sija na vodi. Bogin

se zaklela da spase sva živa stvorenja. / Ona će spasiti čak i ribe. Bila sam pun

nade.

DŽOAN. Mislila sam da će papa sve znati. Mislila sam da će Bog direktno sa mno

razgovarati. Ali, naravno, on je znao da sam žena.

MARLENA. Ali niko drugi nije čak ni sumnjao?

(KELNERICA donosi još vina.)

DŽOAN. Na kraju sam opet prihvatila ljubavnika.*

IZABELA. U Vatikanu?

GRETA. *Da te zagreje.

NIDŽO. Ah, ljubavnik.

MARLENA. Svaka čast.

DŽOAN. To je bio jedan od mojih sobara. Tako je mnogo slugu oko tebe kad si papa.

Hrana je odlična. I shvatila sam da znam istinu. Jer sve što papa kaže, to je istina.

NIDŽO. Kakav je bio, taj sobar?

GRETA. Veliki doka.

IZABELA. O, Greta.

MARLENA. Jesi li mu se dopala još kao muškarac?

NIDŽO. Kakav je bio?

DŽOAN. Umeo je da čuva tajnu.

MARLENA. Znači, ipak si sve znala.

DŽOAN. Da, uživala sam kao papa. Postavljala sam kardinale i puštala da mi ljudi ljube stopala. Primila sam engleskog kralja kada je došao da se prikloni crkvi. Nažalost, bilo je zemljotresa, i u nekim selima je, navodno, umesto kiše padala krv, a u Francuskoj je bila najezda ogromnih skakavaca, ali ne verujem da je to bila moja greška, zar ne?

(Sme.)

Ti skakavci su upali u Lamanš i voda ih je izbacila na englesku obalu i tamo su im tela trunula i trovala vazduh i tako su svi u tom kraju pomrli.

(Sme.)

IZABELA. *Kakvih sve sujeverja ima! U Kini samo što me nije ubila razgoropadena masa. Verovali su da varvari jedu bebe i da ih stavljaju pod točkove voza da ublaže klackanje i da smrskavaju njihove oči da bi napravili sočiva za fotoaparate. / I tako su...

MARLENA. A ti si imala fotoaparat!

IZABELA. ...urlali: decoubica, decoubica! Neki ljudi su hteli da prodaju ženske bebe za fotoaparat, ili za hranu.

(Sme.)

MARLENA. Znači, osim skakavaca, uspela si.

DŽOAN. Da, da nije bilo bebe, verujem da bih doživela starost kao Teodora iz Aleksandrije, koja je živela kao kaluđer. Nju je optužila neka devojka, koja se u nju zaljubila, da je ona otac njenog deteta i ...

NIDŽO. Ali, reci nam šta je bilo s tvojom bebom. I ja sam imala bebu.

MARLENA. Zar nisi pomišljala da je se rešiš?

DŽOAN. Zar to ne bi bio još gori greh nego da je rodim? / Ali, od pape s detetom goreg nije moglo biti.

MARLENA. Ne znam, ti si papa.

DŽOAN. Ali ja nisam znala kako da je se rešim.

MARLENA. Sigurno su i druge pape imale decu.

DŽOAN. Ali nisu ih same radale.

NIDŽO. Pa, ti si žena.

DŽOAN. Upravo tako, a nije trebalo da budem žena. Žene, deca i ludaci ne mogu da budu pape.

MARLENA. Znači, jedino što si mogla / bilo je da se nekako rešiš deteta.

NIDŽO. Morala si tajno da ga daš nekome.

DŽOAN. Ali ja nisam znala šta se dešava. Mislila sam da se gojim, jer sam jela više : sedela više, život pape je vrlo udoban. Ne verujem da sam pričala ni sa jednom ženom od svoje dvanaeste godine. Sobar je to prvi shvatio.

MARLENA. A tada je već bilo prekasno.

DŽOAN. O, pa nisam ni htela da ga slušam. Lakše je bilo ništa ne činiti.

NIDŽO. Ali morala si da napraviš plan kako da rodiš. Trebalo je da kažeš da si bolesna i odeš nekuda.

DŽOAN. Verovatno je tako trebalo da uradim.

MARLENA. Jesi li htela da oni saznaju?

NIDŽO. I ja sam često bila u neprijatnim situacijama, ali nema potrebe praviti skandal. Moje prvo dete je bilo od Njegovog Visočanstva, koje je na žalost umrlo, ali drugo je bilo Akebonoovo. Bilo mi je sedamnaest godina. On je bio zaljubljen u mene od moje trinaeste godine, jako mu je teško bilo kada sam morala da odem caru bilo je vrlo romantično, puno pesama. Njegovo Visočanstvo mi dva meseca nije prilazilo i tako je on mislio da sam četvrti mesec trudnoće, a zapravo je bio šesti i kada sam ušla u deveti mesec, ja...

DŽOAN. Ja nisam ni znala u kom sam mesecu.

NIDŽO. ...objavim da sam teško bolesna, a Akebono objavi da se povlači u isposništvo. Držao me je oko struka i podigao kada se beba rađala. Presekao je pupčanu vrpcu kratkim mačem, zamotao bebu u belo i odneo je. Jeste da je bila devojčica, ali ipak mi je bilo žao da je izgubim. Onda sam caru rekla da sam imala pobačaj zbog bolesti, i eto, gotovo. Opasnost je prošla.

DŽOAN. Ali Nidžo, ja se nisam navikla da imam žensko telo.

IZABELA. I šta se dogodilo?

DŽOAN. Nisam naravno ni znala da sam blizu porođaja. Bili su Duhovi, uvek je procesija za taj dan. Bila sam na konju u svečanoj odori, a krst su nosili ispred mene, i svi su kardinali išli za mnom, i svi sveštenici iz Rima, i ogromna masa ljudi. / Krenuli smo...

MARLENA. Apsolutni Papa.

DŽOAN. ...od katedrale svetog Petra ka crkvi svetog Jovana. Nešto me je i ranije zbolelo, pomislila sam da je od hrane, a onda me je ponovo zbolelo i bol je bio sve učestaliji. Rekla sam sebi da ću da prilegnem kada se ovo završi. I dalje su između bolova bile pauze kada sam se osećala savršeno normalno i zato nisam htela da privlačim pažnju na sebe i kvarim ceremoniju. Onda sam najednom shvatila o čemu se radi. Govorila sam sebi da moram da izdržim dok se ne vratim kući gde mogu da se sakrijem. Zatim se nešto promenilo, disanje mi se ubrzalo i više nisam mogla da mislim bistre glave. Stigli smo do uličice koja ide između crkve svetog Klementa i Koloseuma, i ja sam jednostavno morala da siđem s konja i sednem na trenutak. Telo mi se grčilo, čula sam zvuke kao da krava riče a to je iz mojih usta izlazilo. Čula sam izdaleka ljude kako viču: Papa je bolestan papa umire. I beba je jednostavno skliznula na put.*

MARLENA. Kardinali / verovatno nisu znali šta će sa sobom.

NIDŽO. O, nebesa! Džoan, zamisli to! Na ulici!

IZABELA. *Vrlo neprijatno.

GRETA. Da je u polju, 'ajde de.

(Sve se smeju.)

DŽOAN. Jedan od kardinala je rekao: Antihrist! i pao u nesvest.

(Smeju se.)

MARLENA. I šta su uradili? Sigurno im nije bilo drago.

DŽOAN. Uхватili su me za noge, odvukli me iz grada i kamenovali.

(Smeħ prestaje.)

MARLENA. Džoan, pa to je užasno!

DŽOAN. Ja se, zapravo, toga ne sećam.

NIDŽO. I dete je umrlo?

DŽOAN. O da, mislim da jeste, jeste sigurno.

(Pauza.)

(KELANERICA ulazi da odnese tanjire. One počinju tiho da pričaju.)

IZABELA (DŽOANI). Ja nikada nisam imala dece. Jako sam volela konje.

NIDŽO (MARLENI). Ja sam jednom videla svoju ćerku. Imala je tri godine. Nosila je mali kimono boje šljive s kratkim rukavima. Akebonova...

IZABELA. Birdi je bila moja miljenica. Mala indijanska siva kobilica koju sam jahala na Stenovitim planinama.

NIDŽO. ...žena je prihvatila dete, jer je njeno umrlo. Svi su mislili da sam ja samo gost. Pažljivo su je vaspitavali da bi je poslali na dvor kao što su i mene.

IZABELA. Noge kao od gvožđa i uvek vesela, a glava tako lepa. Kada bi je neki neznanac poveo, propinjala se kao podivljala.

NIDŽO. Nikada nisam videla moje treće dete posle rođenja, bio je to sin sveštenika Ariakea. Držao ga je na krilu dan pošto se rodio i pričao mu kao da beba razume, i plakao je. Četvrto dete mi je, takođe, bilo od Ariakea. Ariake je umro pre nego što se ono rodilo. Nikoga nisam htela da vidim, bila sam sama u brdima. I on je bio dečak, moj treći sin. Ali, za veliko čudo, ništa prema njemu nisam osećala.

MARLENA. Koliko si ti dece imala, Greta?

GRETA. Desetoro.

IZABELA. Kadgod sam se vraćala u Englesku, osećala sam da treba za mnogo toga da ispaštam. Heni i Džon su bili tako dobri. Ja nikakvo dobro nisam učinila u svom životu. Godine sam provodila zadovoljavajući sopstvene prohteve. I zato sam se bacala na dobrotovorne aktivnosti, negovala sam ljude u Tobermoriју tokom epidemije gripa, predavala u Udruženju mladih hrišćanki o umerenosti. Pričala sam i pričala, objašnjavajući kako je Istok korumpiran i zao. Moja putovanja su trebalo da učine dobro još nekome, osim meni samoj. Iscrpljivala sam se od aktivnosti.

MARLENA. Gospode, zašto smo sve tako utučene?

DŽOAN. Procesija više nikada nije prolazila tom ulicom.

MARLENA. Zbog tebe su promenili putanju?

DŽOAN. Da, morali su da zaobilaze u krug da je izbegnu. I takođe su uveli stolicu sa otvorom.

MARLENA. Stolicu sa otvorom?

DŽOAN. Da, stolicu od čistog mermera sa rupom na sedištu / i ona se nalazila u Kapeli Spasitelja, i pošto bi papa bio izabran...

MARLENA. Ne govoriš valjda ozbiljno.

DŽOAN. ...morao je da sedne na nju.

MARLENA. I neko je morao da pogleda ispod njegovih odora? Nije valjda?

IZABELA. Prosto neverovatno.

DŽOAN. Dvojica sveštenika / su proveravali da li je muškarac.

NIDŽO. Čučeci!

MARLENA. Bušna stolica!

GRETA. Za muda!

(GRIZELDA *stiže neprimećena.*)

NIDŽO. Zašto ne bi mogao da prosto zadigne odoru?

DŽOAN. Morao je da sedne i deluje dostojanstveno.

MARLENA. Mogla si da postaviš sve svoje sobare na stolicu.

GRETA. Veliki, mali.

NIDŽO. Vrlo korisna stolica na dvoru.

IZABELA. *Ili lord od Tobermorija u svom kiltu.

(*Sve su već prilično pijane. Počinju da se kikoću.*)

(MARLENA *primećuje* GRIZELDU.)

MARLENA. Grizelda! / Stigla si! Hoćeš da jedeš?

GRIZELDA. Izvinite što ovoliko kasnim. Ne, neću, nemoj da se mučiš.

MARLENA. Nije to nikakva muka. / Jesi li već jela?

GRIZELDA. Ne, zaista, nisam gladna.

MARLENA. Dobro, uzmi bar onda neki dezert.

GRIZELDA. Ja nikada ne jedem slatko.

MARLENA. Grizelda, nadam se da ne patiš od manjka apetita. Mi ćemo da uzme dezert. Ja se baš fino gojim.

GRIZELDA. Pa dobro, ako će svi, mogla bih onda i ja.

MARLENA. Da vidimo, koga sve znaš? Ovo je Džoan, koja je bila papa u devet veku, ovo je Izabela Berd, viktorijska putnica, zatim leđi Nidžo iz Japana careva konkubina i budistička sveštenica, trinaesti vek, bliže tvom vremenu Greta, koju je naslikao Brojgel. Grizelda je u Bokaču i Petrarki i Čoseru iz svog izuzetnog braka. Ja ću profiterole, jer užasno goje.

DŽOAN. Zabaljone, molim.

IZABELA. Pitu od jabuka / sa kremom.

NIDŽO. Šta je ovo?

MARLENA. Zabaljone, to je nešto italijansko, to će Džoan, / jako ukusno.

NIDŽO. Rimokatolički / dezert? I za mene, molim.

MARLENA. Greta?

GRETA. Parče torte.

GRIZELDA. Slane biskvite sa sirom, molim vas.

MARLENA. Da, Grizeldin život je kao bajka, osim što se ona udala za princa na početak bajke.

GRIZELDA. On je samo markiz, Marlina.

MARLENA. Dobro, ali svi koji su živeli miljama unaokolo bili su njegovi podani on je imao apsolutnu moć nad njihovim životima, a ti si bila siromašna i lepa : te je oteo. / To je gotovo isto kao da je princ.

NIDŽO. Koliko si godina imala?

GRIZELDA. Petnaest.

NIDŽO. Ja sam odgajena na dvoru, pa je to opet bio šok. Jesi li ga videla pre nego te je uzeo?

GRIZELDA. Videla sam ga kada bi projahao pored nas, svi smo ga videli. A on je m video u polju sa ovčama.*

IZABELA. Ja bih umela dobro da čuvam ovce.
 NIDŽO. I da gospodin Njudžent projaše pored tebe.
 IZABELA. Naravno da ne.
 NIDŽO. ...mislila sam na zdrav život na otvorenom.
 DŽOAN. *Tek tako je dojahao dok si ti čuvala ovce i zaprosio te?
 GRIZELDA. Ne, ne, to je bilo na dan svadbe. Ja sam čekala napolju pred vratima da vidim svadbarsku povorku. / Svi su želeli da se on oženi da bi se naslednik brinuo o nama pošto on umre, / i naposljetku je on objavio dan venčanja, ali...
 MARLENA. Ja ne verujem da je Volter hteo da se oženi. Volter beše, je l' tako? Da.
 GRIZELDA. ...niko nije znao ko je nevesta, mislili su da mora da je neka strana princeza, i jedva smo čekali da je vidimo. Onda je njegova kočija stala pred našom kolibom i nismo nigde mogli da vidimo nevestu. On je izašao i pričao je sa mojim ocem.
 NIDŽO. I otac ti je rekao da služiš princa.
 GRIZELDA. Moj otac je jedva uspeo da progovori. Markiz je rekao da to nije naredba, da mogu da odbijem, ali ako pristanem, moram zauvek u svemu da ga slušam.
 MARLENA. Tada je trebalo da posumnjaš.
 GRIZELDA. Ali naravno da žena mora da sluša muža. / I naravno da moram da slušam markiza.
 IZABELA. Ja sam se zaklela da ću se povinovati svom dragom Džonu, ali izgleda da to nije bilo potrebno. Naravno, nisam htela da putujem u inostranstvo dok sam bila udata.
 MARLENA. *Zašto je to onda uopšte pominjao? Imao je on nešto na umu, eto zato.
 GRIZELDA. Pre bih slušala Markiza nego nekog seoskog momka.
 MARLENA. Da, to si dobro rekla.
 DŽOAN. Ja nikada nikog nisam slušala. Svi su slušali mene.
 NIDŽO. I šta si obukla? Nije te valjda naterao da se udaš u svojoj odeći? To bi bilo perverzno.*
 MARLENA. Pusti sad to.
 GRIZELDA. *S njim su bile gospođe koje su me svukle i obukle mi belu svilenu haljinu i stavile mi drago kamenje u kosu.
 MARLENA. I u početku je izgledao sasvim normalan?
 GRIZELDA. Marlena, ti si uvek tako stroga prema njemu. / Naravno da je bio normalan, bio je jako dobar.
 MARLENA. Ali Grizelda, pobogu, dete ti je oduzeo.
 GRIZELDA. Volter nije mogao da poveruje da ga volim. Nije mogao da veruje da ću ga uvek slušati. Morao je to da proveri.
 MARLENA. Mislim da Volter ne voli žene.
 GRIZELDA. Sigurna sam da je mene voleo, sve vreme.
 MARLENA. Na čudan način je to / pokazivao.
 GRIZELDA. I njemu je bilo teško.
 DŽOAN. Kako to misliš, oduzeo ti je dete?
 NIDŽO. Je li bio dečak?
 GRIZELDA. Ne, prvo je bila devojčica.
 NIDŽO. Pa opet, teško je kada ti uzmu. Jesi li je videla uopšte?
 GRIZELDA. O da, šest nedelja je ostala kod mene.
 NIDŽO. Mnogo je bolje da ti ga uzmu odmah.
 IZABELA. Ali zašto ti je muž oduzeo dete?
 GRIZELDA. Rekao je kako me svi mrze zato što sam iz naroda. I sada, pošto sam rodila, narod se uznemirio. I zato je morao da odnese dete da bi ih umirio. Ali rekao je

da neće on da je otme, da moram sama da se složim i poslušam ga da mu je predan
I tako, dok sam je dojila, došao je neki čovek i odneo je. Mislila sam da će je ubit
tu, u sobi.

MARLENA. Ali ti si mu dala da je uzme? Nisi se borila?

GRIZELDA. Molila sam ga da mi je vrati da je poljubim. I molila sam ga da je zakop
negde gde životinje ne mogu da je otkopaju. / To...

IZABELA. O, gospode.

GRIZELDA. ...je bilo Volterovo dete i imao je pravo da učini šta hoće s njim.

MARLENA. Volter je bio manijak.

GRETA. Skotina.

IZABELA. *Ali, zar ubistvo?

GRIZELDA. Obećala sam.

MARLENA. Ja ovo ne mogu da podnesem. Idem da piškim.

(MARLENA izlazi.)

(KELENERICA donosi slatkiše.)

NIDŽO. Ne, ja to razumem. Naravno da si morala, on je bio ceo tvoj život. I, jesi li bil
u milosti posle toga?

GRIZELDA. O, da, mi smo bili vrlo srećni zajedno. Nikada nismo pričali o tome šta j
bilo.

IZABELA. Shvatam da si ti postupila onako kako si mislila da je tvoja dužnost. Ali za
se nisi razbolela od toga?

GRIZELDA. Ne, bila sam sasvim zdrava, hvala na pitanju.

NIDŽO. I ponovo si rodila?

GRIZELDA. Tek nakon četiri godine, da, rodila sam dečaka.

NIDŽO. A, dečka. / Znači, sve se srećno završilo.

GRIZELDA. Da, bilo mu je drago. Sin je ostao sa mnom do njegove druge godine
Seljakov unuk. To je razljutilo narod. Volter mi je objasnio.

IZABELA. Ali nije valjda morao da ubija svoju decu / samo zato da bi...

GRIZELDA. O, ne, ne tako. Volter nikada ne bi popustio narodu. On je hteo da vidi d
li ga dovoljno volim.

DŽOAN. On je ubijao svoju decu / da bi video da li ga dovoljno voliš?

NIDŽO. Je li ti bilo lakše drugi put, ili teže?

GRIZELDA. Bilo je uvek lako, jer sam uvek znala da ću uraditi onako kako on kaže.

(Pauza. Počinju da jedu.)

IZABELA. Nadam se da više nisi imala dece.

GRIZELDA. O, ne, više nisam. Posle dvanaest godina, ponovo me je kušao.

IZABELA. I šta je sad uradio? / Siroti moj Džon, nikada ga nisam dovoljno volela, :
on nikada ne bi ni sanjao...

GRIZELDA. Oterao me je. Rekao je kako narod traži da se oženi nekom drugom koj
će mu roditi naslednika i da je dobio posebno odobrenje od pape. I ja sam rekl
da ću se vratiti kući, svom ocu. Došla sam gola i bosa / i tako sam i otišla.

NIDŽO. Bolje je otići kada te gospodar više ne želi.

GRIZELDA. Skinula sam svu odeću. Pustio me je da ostanem samo u košulji, da ga n
bih osramotila. I bosa sam otišla kući. Otac je izašao pred mene sav uplakan. Sv
su plakali osim mene.

NIDŽO. Bar ti je otac bio živ. / Ja nikog nisam imala.

IZABELA. Povratak kući može da bude olakšanje. Uvek sam se radovala da ponovo vidim Henino drago lice.

GRIZELDA. O da, ja sam bila savršeno zadovoljna. I ubrzo potom, ponovo je poslao po mene.

DŽOAN. Mislim da ja ne bih otišla.

GRIZELDA. Ali, on mi je rekao da dođem. Morala sam da ga poslušam. Hteo je da pomognem oko priprema za njegovu svadbu. Ženio se mladom devojkom iz Francuske / i niko osim mene nije znao kako da udesi stvari onako kako on voli.

NIDŽO. Uvek je teško dovoditi im druge žene.

(MARLENA se vraća.)

DŽOAN. Ja nisam živela životom žene. Ne razumem to.

GRIZELDA. Devojka je imala šesnaest godina i bila je mnogo lepša od mene. Jasno mi je bilo zašto je zavoleo. / Dodela je svog mlađeg brata kao paža.

(KELNERICA ulazi.)

MARLENA. O, bože, ne mogu ovo da podnesem. Treba mi jedna kafa. Šest kafa. Šest brendija. / Duplih brendija. Sad odmah.

GRIZELDA. Svi su otišli na proslavu koju sam ja pripremila. A on je ostao, zagrlio me i poljubio. / Nisam znala da li sanjam.

NIDŽO. To je kao san.

MARLENA. I rekao je: 'Ovo su tvoja ćerka i tvoj sin'.

GRIZELDA. Da.

DŽOAN. Šta?

NIDŽO. O, shvatam. Vratio ti ih je.

IZABELA. Pomislila sam da je previše varvarski ubiti ih, ali čovek nauči da čuti. / Znači, tajno ih je vratio, pretpostavljam.

MARLENA. Volter je monstrum. Zar se nisi naljutila? Šta si uradila?

GRIZELDA. Pa, onesvestila sam se. Onda sam se rasplakala i ljubila decu. / Svi su se uzmuvali oko mene.

NIDŽO. Ali, jesi li osećala nešto prema njima?

GRIZELDA. Molim?

NIDŽO. Jesi li osećala nešto prema deci?

GRIZELDA. Naravno, volela sam ih.

DŽOAN. I ti si mu oprostila i živela s njim?

GRIZELDA. On je toliko propatio sve te godine.

IZABELA. Heni je imala isto tako meku prirodu.

NIDŽO. I onda su te opet obukli?

GRIZELDA. U zlatom tkanu haljinu.

DŽOAN. Ja ništa ne mogu da oprostim.

MARLENA. Ti si stvarno izuzetna, Grizelda.

NIDŽO. Meni niko nije vratio moju decu.

(NIDŽO plače. KELNERICA donosi brendije.)

IZABELA. Ja nikada ne mogu da budem kao Heni. Uvek sam u Engleskoj imala pune ruke posla, i to posla koji sam prezirala. Samo prisustvo ljudi je iscrpljivalo moje emotivne rezerve. Nisam mogla da budem kao Heni ma koliko se trudila. Jesam se trudila i od toga sam bila toliko bolesna da gore nije moglo biti. Doktor je predložio neku čeličnu mrežu koja bi mi podupirala glavu, i težina same glave je

bila previše za moju bolesnu kičmu. / Opasno je stavljati sebe u depresivne okolnosti. Zašto bih ja to radila?

DŽOAN. Nemoj da plačeš.

NIDŽO. Moj otac i car su umrli u jesen. Toliko bola.

DŽOAN. Znam, ali nemoj da plačeš.

NIDŽO. Nisu me pustili na dvor kada je umirao. Sakrila sam se u sobi sa njegovim kovčegom, onda nisam mogla da nađem gde sam ostavila cipele, trčala sam bosonoga za pogrebnom povorkom, i nisam mogla da ih stignem. Kada sam stigla, sve je već bilo gotovo, tek nekoliko pramičaka dima u vazduhu, to je bilo sve što je ostalo od njega. Samo me zanima, da sam ostala na dvoru, da li bi mi dozvolili da nosim duboku crninu?

MARLENA. Sigurna sam da bi.

NIDŽO. Zašto to kažeš? Ne znaš ti ništa. Da li bi mi dozvolili da nosim duboku crninu?

IZABELA. Kako ljudi mogu da žive na ovom sumornom, beskrvnom ostrvu i nose ovu našu groznu odeću? Ja ne mogu i neću da živim kao dama.

NIDŽO. Ispričaću vam šta je mene razljutilo. Imala sam osamnaest godina, na ceremoniji Punog meseca. Tada se kuva naročita pirinčana kaša i meša štapićima, a onda šibaju žene po slabinama da bi rađale sinove, a ne ćerke. I nas je car sve šibao / vrlo jako, kao i obično – ali nije to ono...

MARLENA. Koji kreten.

NIDŽO. Marlena, to je normalno, evo šta je nas razljutilo, on je rekao svojim slugama da i oni mogu da nas šibaju. E pa, slavno su se proveli. / I onda smo leđi Genkija napravile plan, i sve su se gospode sakrile...

(KELNERICA ulazi sa kafama.)

MARLENA. Za mene još jedan brendi, molim vas. Ne, donesite još šest.

NIDŽO. ...u njegovim sobama, a leđi Mašimicu je sa štapom čuvala stražu kraj vrata, kada je njegovo Visočanstvo ušlo, Genki ga ja zgrabila, a ja sam ga tukla sve dok nije proplakao i obećao da nikada više neće narediti da nas neko drugi tuče. Posle je ispala silna gužva. Plemići su se užasnuli: Mi ne bismo sanjali da stanemo na senku vašeg Visočanstva. A ja sam ga izmlatila štapom. Jesam, sve sam ga štapom izmlatila.

DŽOAN. Suave, mari magno turbantibus aequora ventis,
e terra magnum alterius spectare laborem;
non quia vexari quemquamst iucunda voluptas,
sed quibus ipse malis careas quia cernere suave est.
Suave etiam belli certamina magna tueri
per campos instructa tua sine parte pericli.
Sed nil dulcius est, bene quam munita tenere
edita doctrina sapientum templa serena, /
despicere unde queas alios passimque videre
errare atque viam palantis quaerere vitae...

GRIZELDA. Pomislim, pitam se, pa ipak, bilo bi bolje da Volter nije morao.

IZABELA. Zašto bih? Zašto bih?

MARLENA. Naravno da ne.

NIDŽO. Štapom sam ga izmlatila.

DŽOAN. ...certare ingenio, contendere nobilitate,
noctes atque dies niti praestante labore
ad summas emergere opes retumque potiri.

O miseras / hominum mentis, o pectora caeca!*

IZABELA. O, mizerije!

NIDŽO. *Pectora caeca.

DŽOAN. ...qualibus in tenebris vitae quantisque periclis
degitur hoc aevi quodcumquest! / nonne videre
nil aliud sibi naturam latrare, nisi utqui
corpore seiunctus dolor absit, mente fruatur...

(DŽOAN posustaje.)

GRETA. U pakao ulazimo kroz velika usta. Pakao je crn i crven. / Baš kao moje selo.
Ima reka i...

MARLENA. (DŽOANI). Ćuti, dušo.

IZABELA. Slušajte, ona je bila u paklu.

GRETA. ...most i kuće. Neke kuće gore kao kad vojska prođe. Jedan veliki đavo sedi na krovu i ima rupetinu u dupetu i velikom kutlačom zahvata iz dupeta i prosipa po nama, a to su pare, i zato mnoge žene staju i to kupe. Ali, većina nas se bori protiv đavola. Ima i puno malih đavola, naše veličine, i njih uspevamo lako da savladamo i onda ih izmlatimo. Oko nogu nam se vrzma gomila nekih čudnih malih stvorova, ali ne smemo da gledamo, to su kao pacovi i gušteri, i neki drugi odvratni stvorovi, kao guzica s licem, i riba s nogama, i lica na stvarima koja nemaju lica. Ali oni nas ne napadaju, idemo i ne obaziremo se na njih. Pa, pre toga, bilo nam je još gore, bili su nam Španci. Oni su nam sve porodice pobili. Moj najstariji sin umire na točku. Ptice ga jedu. Bebu mi je vojnik mačem proburazio. Meni je već svega bilo dosta, poludela sam, mrzela sam te gadove. Tog jutra sam izašla pred kućna vrata i vikala sam dok moje susetke nisu izašle i rekla sam im: Idemo tamo odakle dolazi ovo zlo i da raščistimo sa ovim gadovima. I sve su izašle onako kako su se zatekle / usred kuvanja ili pranja...

NIDŽO. Sve su gospode došle.

GRETA. ...u keceljama i krenule smo niz ulicu, i zemlja se otvori pod nama, i mi sve propadnemo kroz velika usta u ulicu baš kao naša, osim što je u paklu. Meni odnekud mač u rukama i ja napunim korpu zlatnim šoljama iz kojih oni dole piju. Samo smo trčale i borile se, ništa nas nije moglo zaustaviti. E, tako smo izmlatile one đavole.

NIDŽO. I evo ti, i evo ti.

DŽOAN. Nešto, nešto, nešto mortisque timores
tum vacuum pectus... do đavola.

Quod si ridicula...

Nešto, nešto, i tako dalje, i tako dalje,
splendorem purpureai...

IZABELA. Mislila sam da odem na poslednje putovanje uz zapadnu reku u Kini. Zašto da ne? Ali doktori su bili tako sumorni. I otišla sam samo u Maroko. More je bilo tako uzburkano da su morali da me stave u kantu za ugalj, pa me je brodska dizalica spustila na kopno. / A moj konj, snažni vranac...

GRETA. U kanti za ugalj, odlično.

DŽOAN. ...nos in luce timemus
nešto
terrorem.

IZABELA. ...s njim se nije moglo izaći na kraj.

(NIDŽO se smeje i plače.

DŽOAN ustaje i povraća u uglu.

MARLENA pije Izabelin brendi.)

I tako odem ja da posetim berberske šeike u plavim šalvarama i s velikim mesinganim mamuzama. Ja sam bila jedina Evropljanka koja je ikada vide marokanskog cara. Imala sam tada sedamdeset godina. Dokle sam san otišla radi poslednje šanse za radost. Znala sam da mi se snaga vratila san na kratko, ali kako je veličanstveno bilo dok je trajalo.

L D R U G I Č I N

Scena prva

(Agencija za zapošljavanje. MARLENA i DŽENINA.)

MARLENA. Dobro, Dženina, to je tvoje ime, je li tako? Da vidimo. Šta imaš od ispi
Viših nema, a srednjih...

DŽENINA. Šest srednjih.

MARLENA. S tim brojem mogla si i jedan više da položiš. / Brzina, nije briljantna, nije loše.

DŽENINA. Htela sam da počnem da radim.

MARLENA. Reci mi, Dženina, kakav je tvoj sadašnji posao?

DŽENINA. Ja sam sekretarica.

MARLENA. Sekretarica ili daktilografkinja?

DŽENINA. Počela sam kao daktilografkinja, ali poslednjih šest meseci radim kao sekretarica.

MARLENA. Za koga?

DŽENINA. Za trojicu, zapravo, oni me dele. Tu je gospodin Asford, on je šef, i gospo
Filbi, on vodi prodaju, i...

MARLENA. Mala firma?

DŽENINA. Da, mala je.

MARLENA. Atmosfera prijateljska?

DŽENINA. Da, prijateljska.

MARLENA. Kakve su perspektive?

DŽENINA. Slabe, u tome i jeste muka. Gospodica Luis je sekretarica generalnog i c
je tu već čitavu večnost, a gospoda Bradford / ona je...

MARLENA. Znači, hoćeš posao sa perspektivom?

DŽENINA. Hoću da promenim.

MARLENA. Znači, prihvatila bi bilo šta tog nivoa?

DŽENINA. Ne, hoću da imam perspektivu. I hoću bolju platu.

MARLENA. Koliko sada primaš?

DŽENINA. Sto.

MARLENA. Nije loše, to ti je jasno. Koliko imaš godina? Dvadeset?

DŽENINA. Štedim da se udam.

MARLENA. Da li to znači da nećeš posao na duže staze?

DŽENINA. Možda i hoću.

MARLENA. Kako onda misliš da uklopiš perspektivu? Decu nećeš odmah?

DŽENINA. A ne, decu ne, još ne.

MARLENA. Znači, nećeš im reći da se udaješ?

DŽENINA. Je l' ne treba?

MARLENA. Bolje ne.

DŽENINA. Ja ne nosim prsten. Mislili smo da je bolje da ne trošimo na prsten.

MARLENA. Ne moraš onda da ga skidaš.

DŽENINA. Ja ga ne bih ni skidala.

MARLENA. To ne moraš da pominješ kada odeš na razgovor. / Reci mi sada, Dženina, da li imaš naklonost ka nekoj...

DŽENINA. Ali šta ako pitaju?

MARLENA. ...posebnoj firmi?

DŽENINA. Mislila sam na neku reklamnu agenciju.

MARLENA. Puno ljudi hoće u reklamne agencije. Imam nekoliko slobodnih mesta ali mislim da oni traže nešto glamuroznije.

DŽENINA. Mislite, kako se oblačim? / Mogu ja i drugačije da se oblačim. Ja...

MARLENA. Mislim na iskustvo.

DŽENINA. ...sam se namerno obukla ovako zato što ovamo dolazim.

MARLENA. Imam mesto u marketingu fabrike pletiva. / Marketing je vrlo blizak reklamama. Sekretarica...

DŽENINA. Pletiva?

MARLENA. ...direktora marketinga, on ima trideset pet godina, oženjen je, već sam mu slala jednu devojkicu, bila je vrlo zadovoljna, dala je otkaz, jer hoće da radi, i zato ne bi bilo dobro da ovde pominješ brak. Mislim da je on vrlo pravedan, dobar je u svom poslu, ne moraš ti da mu pomažeš u onome što je do njega. Sto deset, znači bolje nego što sada zarađuješ.

DŽENINA. Ne znam.

MARLENA. Imam ovde jednu malu firmu, otac i dva sina, tu bi imala perspektivu, obavljala bi dužnosti sekretarice i recepcioniste, plata samo sto ali posao se razvija i onda kada dođu nove devojke, ti ćeš im biti pretpostavljena.

DŽENINA. Šta oni rade?

MARLENA. Prave abažure za lampe. / Preporučujem ti to kao prvi izbor.

DŽENINA. Samo abažure?

MARLENA. Ima raznih vrsta abažura. Onda, tu ćemo te poslati, slažeš li se, a pletivo kao drugi izbor. Možeš li da dođeš na razgovor kad god te pozovu?

DŽENINA. Ja bih volela da putujem.

MARLENA. Mi ne radimo sa stranim klijentima. Moraćeš da odeš u neku drugu agenciju.

DŽENINA. Da, znam. U stvari, ne znam ... samo ...

MARLENA. Hoće li tvoj verenik da putuje?

DŽENINA. Ja bih volela posao ovde, u Londonu, i da sam sa njim tu, ali da ponekad - to verovatno ne može tako. Ima li takvih poslova?

MARLENA. Lična sekretarica direktora u nekoj multinacionalnoj kompaniji. hoćes tako nešto, moraš unapred da planiraš. Da li bi to volela da radiš za dese godina?

DŽENINA. Ko zna da li ću biti živa za deset godina.

MARLENA. Verovatno hoćeš. I imaćeš decu.

DŽENINA. Ne mogu da mislim deset godina unapred.

MARLENA. Brzina ti nije dovoljno dobra. Šta ćemo onda, da te pošaljem na ova dv mesta? Da nisi išla u neku drugu agenciju? Da ne bude preklapanja. Dženina očekujem od tebe da dobiješ jedan od ovih poslova, shvataš? Ako te ja šaljem znači da odgovaram za tebe. Prezentacija ti je u redu, dobro izgledaš, samo buć samouverena i ubedi sebe da je to najbolji posao za tebe i da si ti najbolji kandida za taj posao. Ako ti u to ne veruješ, neće ni drugi.

DŽENINA. Da li vi verujete?

MARLENA. Ja mislim da ti možeš da me ubediš u to, ako se rešiš.

DŽENINA. Dobro, u redu.

Scena druga

(Dvorište iza DŽOJSINE kuće. U dnu pozornice vidi se kuća. U prednjem delu pozornice je dečije skrovište napravljeno od otpada. Dve devojčice, ENDŽI i KIT, sede u skrovištu zgurene. ENDŽI ima 16 godina, KIT 12. One se ne vide iz kuće. DŽOJS doziva iz kuće

DŽOJS. Endži. Endži, jesi li u dvorištu?

(Tišina. One ćute i čekaju. Posto se ništa ne dešava, one odahnu.)

ENDŽI. Volela bih da umre.

KIT. Hoćeš da gledamo *Istrebljivača*?

ENDŽI. Sediš mi na nozi.

KIT. Nema ništa na televiziji. Možemo da jedemo sladoled. A, Endži?

ENDŽI. Hoćeš da ti kažem nešto?

KIT. Hoćeš da gledamo *Istrebljivača*?

ENDŽI. To je film za odrasle.

KIT. Ja mogu da gledam film za odrasle.

ENDŽI. Hoćeš da ti kažem nešto?

KIT. Možemo da idemo u neki drugi. Hajdemo u Ipsvič. Šta ima u Odeonu?

ENDŽI. Neće me ona pustiti, šta me pitaš.

KIT. Ne moraš da joj kažeš.

ENDŽI. Nemam para.

KIT. Platiću ja.

ENDŽI. Opet će ona da mi kuka, znaš valjda.

KIT. Mogu ja da je pitam za tebe, ako hoćeš.

ENDŽI. Nemam para, neću da mi ti platiš.

KIT. Ja ću da je pitam.

ENDŽI. Ona tebe ne voli.

KIT. Imam još tri funte što sam dobila za rodendan. Je l' ona rekla da me ne voli? Ider onda ja sama.

ENDŽI. Tvoja mama te ne pušta. Možeš samo sa mnom.

KIT. Neću joj ja ni reći.

ENDŽI. Plašićeš se ko će da sedne pored tebe.

KIT. Neću se plašiti. Ona me ipak voli. Ajde, kaži.

ENDŽI. Šta da kažem?

KIT. Ona tebe ne voli.

ENDŽI. Boli me dupe, ne volim ni ja nju, eto joj ga.

DŽOJS. (*van scene*) Endži. Endži. Endži. Znam da si u dvorištu. Neću da dolazim po tebe. Ulazi u kuću.

(*Tišina. Ništa se ne događa.*)

ENDŽI. Sinoć sam ležala u krevetu. Mislila sam juče da l' mogu da nateram stvari da se pomeraju. Znaš, onako, samo da mislim, a da ih ne pipnem. Sinoć sam ležala u krevetu i odjednom, padne slika sa zida.

KIT. Koja slika?

ENDŽI. Ona s mojom babom. Ne poster. Nego ona slika u ramu.

KIT. Jesi li ti nešto radila da bi ona pala?

ENDŽI. Mora da sam nešto uradila.

KIT. Ali jesi li mislila na to?

ENDŽI. O tome nisam, ali jesam o nečemu drugom.

KIT. Ih, k'o da mi je to pa nešto.

ENDŽI. Znaš ono maće?

KIT. Koje?

ENDŽI. Pa ima samo jedno. Ono mrtvo.

KIT. Šta s njim?

ENDŽI. Čula sam ga sinoć.

KIT. Gde?

ENDŽI. Tamo napolju. U mraku. Šta bi bilo kada bih tebe ostavila celu noć ovde u mraku?

KIT. Ne bi mogla. Ja bih otišla kući.

ENDŽI. Ne bi mogla da odeš.

KIT. E baš / bih otišla kući.

ENDŽI. Ne bi mogla, ako ja tako kažem.

KIT. Mogla bih.

ENDŽI. Onda ništa ne bi videla. Ništa ne bi znala.

KIT. Mogu da vidim po danu.

ENDŽI. Ne možeš. Danju ne možeš da čuješ.

KIT. Baš me briga, i neću da čujem.

ENDŽI. Strah te je, zato nećeš.

KIT. Nije me strah ni od čega.

ENDŽI. Strah te je od krvi.

KIT. To ionako nije isto maće. Ti si čula neku staru mačku, / to je bila neka stara mačketina.

ENDŽI. Nemaš ti pojma šta sam ja čula. I šta sam videla. Ti nemaš pojma ni o čemu, jer si klinka.

KIT. Sediš na meni.

ENDŽI. Ne vuci me za kosu / pederko jedna.

KIT. Mrzim te, kravo glupa.

ENDŽI. Baš me briga što me mrziš.

KIT. Odvratna si.

ENDŽI. Ja ću da ubijem majku, a ti ćeš da gledaš.

KIT. Ja se s tobom ne igram.
ENDŽI. Tebe je strah od krvi.

(KIT *uvuče ruku ispod haljine i pokazuje prst na kome je njena krv.*)

KIT. Evo, gledaj, to je moja krv, eto ti.

(ENDŽI *hvata Kitin prst i liže ga.*)

ENDŽI. Evo, ja sam sad ljudožder. Sad mogu i u vampira da se pretvorim.

KIT. Ta slika nije bila dobro prikucana.

ENDŽI. Ti moraš ovo da uradiš kad ja dobijem.

KIT. Ne moram.

ENDŽI. Strah te je.

KIT. Uradiću, možda ću da uradim. Ne moram samo zbog toga što ti kažeš. Povraćam na tebe.

ENDŽI. Baš me briga ako povraćáš na mene, meni povraćanje ne smeta. Ni krv mi i smeta. Ako ne pobegnem odavde, umreću.

KIT. Ja idem kući.

ENDŽI. Ne možeš kroz moju kuću. Ona će da te vidi.

KIT. Neću joj ništa reći.

ENDŽI. Dobro, onda, super.

KIT. Reći ću da sam bila sama. Reći ću da si ti kod mene i da ja idem po tebe.

ENDŽI. Ona zna da sam ja ovde, glupačo.

KIT. Zašto onda ne mogu da idem kroz kuću?

ENDŽI. Zato što ti ja tako kažem.

KIT. Moja mama tebe ionako ne voli.

ENDŽI. Ja i neću da me voli. Ona je kurva.

KIT. Nije.

ENDŽI. Ona radi ono sa svima.

KIT. Ne radi.

ENDŽI. Ti i ne znaš šta je to.

KIT. Znam.

ENDŽI. 'Ajde, reci onda.

KIT. Mi to imamo i u školi, pametnjakovička. Ima i na televiziji. A ti nisi to probala.

ENDŽI. Odkud ti znaš?

KIT. Zato što znam da nisi.

ENDŽI. E, ne znaš, zato što jesam.

KIT. S kim?

ENDŽI. Neću da ti kažem / s kim.

KIT. Ionako nisi.

ENDŽI. Odkud znaš?

KIT. S kim?

ENDŽI. Neću da ti kažem.

KIT. Rekla si da mi sve govoriš.

ENDŽI. Pa slagala sam te.

KIT. S kim? Ne možeš da mi kažeš s kim zato / što nikad...

ENDŽI. Ššš.

(DŽOJS je izašla iz kuće. Stane na pola dvorišta i sluša. One slušaju.)

DŽOJS. Jesi li tu, Endži? Kit? Jesi li tu, Kit? Hoćeš šolju čaja? Imam keks sa čokoladom.
Hajdete, idemo da vam skuvam čaj. Hoćeš keksić, Endži?

(One slušaju i čekaju.)

Pizdo smrdljiva, glupačo. Ostani tu i crkni. Zaključaću vrata.

(Sve tri čekaju.)

DŽOJS *se vraća u kuću.*

ENDŽI i KIT *sede neko vreme i čute.)*

KIT. Kada je rat, gde je najsigurnije?

ENDŽI. Nigde.

KIT. Moja mama kaže na Novom Zelandu. Tamo skroz izgoriš od sunca. Hoćemo da idemo na Novi Zeland?

ENDŽI. Ja ovde neću da ostanem.

KIT. Hoćemo da idemo na Novi Zeland?

ENDŽI. Ti si još mala.

KIT. I ti si mala.

ENDŽI. Ja sam dovoljno velika da se udam.

KIT. Ali ti nećeš da se udaš.

ENDŽI. Neću, ali mogu.

KIT. Ja bih pronašla gde će da je bace, i tačno bih stala na to mesto.

ENDŽI. Ne bi mogla da pronađeš.

KIT. Bolje to nego da mi se koža vuče po zemlji. Fuj. / Je l' bi ti volela da ideš a da ti se koža vuče po zemlji?

ENDŽI. Ne bi mogla da pronađeš, glupačo, to je tajna.

KIT. Kuda bi ti?

ENDŽI. Neću da ti kažem.

KIT. Zašto?

ENDŽI. To je tajna.

KIT. Ali ti mi govoriš sve svoje tajne.

ENDŽI. Ne one prave tajne.

KIT. Govoriš mi i njih.

ENDŽI. Ne govorim.

KIT. Ja hoću da nekud pobegnem od rata.

ENDŽI. Zaboravi na rat.

KIT. Ne mogu.

ENDŽI. Moraš. To je dosadno.

KIT. Noću ću da se setim.

ENDŽI. Ja ću ionako nešto drugo da radim.

KIT. Šta? Endži, 'ajde, kaži. Endži.

ENDŽI. To je prava tajna.

KIT. Nije sigurno gore od mačeta. I od toga da ćeš da ubiješ svoju majku. I od rata.

ENDŽI. E pa neću da ti kažem, i možeš da crkneš, baš me briga.

KIT. Moja mama kaže da nešto nije u redu s tobom kada sa igraš sa mladom decom kao što sam ja. Ona kaže: zašto ti nemaš drugarice svojih godina. Tvoji vršnjaci znaju da nešto nije u redu s tobom. Ona kaže da ti loše utičeš na mene. Ona kaže da će da razgovara s tvojom mamom.

(ENDŽI uvrće KITINU ruku dok ona ne počne da vrišti.)

ENDŽI. Reci da si lažov.

KIT. Ona je to rekla, nisam ja.

ENDŽI. Reci da jedeš govno.

KIT. Ne možeš da me nateraš.

(ENDŽI je pušta.)

ENDŽI. Baš me briga ionako. Ja odlazim.

KIT. Pa idi onda.

ENDŽI. Svi ćete vi da se probudite jednog jutra i vidite da me nema.

KIT. Odlično.

ENDŽI. Neću da ti kažem kada.

KIT. Pa neka.

ENDŽI. Izvini ako te je zbolelo.

KIT. Umorna sam.

ENDŽI. Je l' me voliš?

KIT. Ne znam.

ENDŽI. Voliš me.

KIT. Idem kući.

(KIT ustaje.)

ENDŽI. Nemoj da ideš.

KIT. Umorna sam.

ENDŽI. Ona će da te vidi.

KIT. Daće mi keks sa čokoladom.

ENDŽI. Kiti.

KIT. Reci mi kuda ćeš da odeš.

ENDŽI. Sedi dole.

(KIT ponovo seda u kolibu.)

KIT. Hajde, reci.

ENDŽI. Kuneš se?

KIT. Kunem se.

ENDŽI. Idem u London. Da vidim tetku.

KIT. I šta još?

ENDŽI. To je sve.

KIT. Ja svoju tetku stalno vidam.

ENDŽI. Ja svoju ne vidam.

KIT. Šta je tu tako posebno?

ENDŽI. Jeste posebno. Ona je posebna.

KIT. Zašto?

ENDŽI. Posebna je.

KIT. Zašto?

ENDŽI. Posebna je.

KIT. Zašto?

ENDŽI. Moja mama je mrzi.

KIT. Zašto?

ENDŽI. Zato što je mrzi.

KIT. Možda nije dobra.

ENDŽI. Jeste, dobra je.

KIT. Otkud znaš?

ENDŽI. Zato što je znam.

KIT. A rekla si da je nikada ne vidiš.

ENDŽI. Videla sam je prošle godine. I ti si.

KIT. Kad?

ENDŽI. Nema veze.

KIT. Sećam se. Te tetke. Šta je tu posebno?

ENDŽI. Ona ljudima nalazi posao.

KIT. Šta je tu posebno?

ENDŽI. Mislim da sam ja tetkino dete. Mislim da je moja majka zapravo moja tetka.

KIT. Zašto?

ENDŽI. Zato što ona ide u Ameriku, i učiti već jednom.

KIT. Ja sam bila u Londonu.

ENDŽI. Zagrlj me sad i učiti zato što mi je muka.

KIT. Sediš mi na ruci.

(Tišina.)

DŽOJS. Izlazi i tiho im prilazi.)

DŽOJS. Hajdete.

KIT. O, zdravo.

DŽOJS. Vreme je da ideš kući.

KIT. Hoćemo da idemo u Odeon.

DŽOJS. Od koliko sati?

KIT. Ne znam.

DŽOJS. Šta se daje?

KIT. Ne znam.

DŽOJS. Ne znaš baš mnogo, a?

KIT. Je l' ako, onda?

DŽOJS. Endži prvo mora da spremi svoju sobu.

ENDŽI. Ne moram.

DŽOJS. Bogami moraš, pravi je svinjac.

ENDŽI. E pa, ne moram.

DŽOJS. Onda nećeš ići. Baš mene briga.

ENDŽI. E pa, ići ću.

DŽOJS. Nemaš para, je l' tako?

ENDŽI. Kit će ionako da mi plati.

DŽOJS. Vala neće.

KIT. Pomoći ću ti da središ sobu.

DŽOJS. To je lepo.

ENDŽI. Nećeš da mi pomažeš. Čekaj ovde.

KIT. Požuri onda.

ENDŽI. Neću da žurim. Ti čekaj.

(ENDŽI odlazi u kuću. Tišina.)

DŽOJS. Ne znam.

(Tišina.)

Kako ide u školi?

KIT. Dobro.

DŽOJS. Koja si sad godina? Treća?

KIT. Druga.

DŽOJS. Tvoja mama kaže da ti engleski dobro ide.

(Tišina.)

Možda je i Endži trebalo da ostane.

KIT. Ona nije volela školu.

DŽOJS. Nisam ni ja volela. I pogledaj me sad. Ako možeš u školi, možeš i na svak drugom mestu. I za Endži bi sve jedno bilo. Ona ne može da nađe posla kad posla nema. Nagrabusio je onaj ko o njoj preuzme brigu. Bolje joj je da se uda. Al' znam ko bi nju uzeo. Ona je jedna od onih devojaka koje možda nikada neće o iz kuće. Šta ti hoćeš da budeš kad porasteš, Kit?

KIT. Fizičar.

DŽOJS. Šta?

KIT. Nuklearni fizičar.

DŽOJS. A zašto to?

KIT. Pa mogu, pametna sam.

DŽOJS. Znam da si pametna, srce.

(Tišina.)

Skuvaću čaj.

(Tišina.)

Izgleda da će kiša.

(Tišina.)

Zar nemaš prijatelje među svojim vršnjacima?

KIT. Imam.

DŽOJS. Dobro onda.

KIT. Ja sam zrela za svoje godine.

DŽOJS. A Endži je glupa, je li? Nije ona glupa.

KIT. Ja volim Endži.

DŽOJS. Ona ja pametna na svoj način.

KIT. Ne možete da me sprečite.

DŽOJS. Pa ja i neću.

KIT. I ne možete, eto.

DŽOJS. Nemoj da si drska, Kiti. Ona je uvek dobra s malom decom.

KIT. Ona dolazi i zato me bolje ostavite na miru.

(ENDŽI izlazi. Presvukla se u staru, najlepšu haljinu, koju je prerasla.)

DŽOJS. Što si to obukla? Jesi li sredila sobu? Ne možeš u tome da sređuješ sobu.

ENDŽI. Pogledala sam u orman i našla je tamo.

DŽOJS. Naravno da je tamo bila, tamo joj je mesto. Jesi li se zato iznenadila što si ne našla na svom mestu? I ne čudi me što se iznenadila, je l' tako, Kit, što je išti svojoj sobi mogla da nađe na pravom mestu.

ENDŽI. Rešila sam da je obučem.

DŽOJS. Ne može danas, zašto hoćeš? Da u njoj sređuješ sobu? Nećeš ići u bioskop i ne središ sobu. Možeš posle da obučeš haljinu, ako hoćeš.

(ENDŽI podiže ciglu.)

Jesi li sredila sobu? Nećeš to izbeći, da znaš.

T. Endži, hajdemo.

OJS. Ona ne ide dok ne sredi sobu.

T. Počinje kiša.

OJS. Hajde, hajde onda. Požuri i sredi sobu, Endži, onda posle možeš da ideš u biskop sa Kiti. Hajde, kiša je. Pogledaćemo u novinama kada počinje. Je l' ti majka zna, Kit, da ćeš se kasno vratiti? Požuri, Endži. Pokvasićeš haljinu. Muka mi je od tebe.

ŽOJS i KIT utrčavaju u kuću.

IDŽI ostaje na mestu. Zvuk kiše.

T izlazi iz kuće i viče.)

T. Endži. Endži, hajde, pokisnućeš.

(T se vraća po ENDŽI.)

IDŽI. Ovu haljinu sam obukla da ubijem majku.

T. Verovatno si zato podigla tu ciglu.

IDŽI. Možeš čoveka da ubiješ s ciglom.

T. Nisi je ubila, i eto.

ena treća

kancelarija za zapošljavanje Ženska elita. Tri kancelarijska stola i slobodni prostor za govor. VIN i NEL su upravo stigle na posao.)

EL. Kafa, kafa, kafa, kafa.

N. Ruže su fantastične. / Sirena.

EL. Uuuu.

N. Lednik. On me je sva imena naučio.

EL je donela kafu.)

EL. E sad, pričaj.

N. On ima jedan od najlepših ružičnjaka u zapadnom Saseksu. Izlaže ih.

EL. Šta radi?

N. Žena mu je otišla da poseti majku. Bilo je kao da živimo zajedno.

EL. Lijo, to mi nisi rekla.

N. Pozvao me je u subotu ujutru.

EL. Sreća da si bila slobodna.

N. To sam mu i ja rekla.

EL. Ma nemoj.

N. Jesi li ikada videla neki zaista božanstven ružičnjak?

EL. Ne volim cveće. / Ja volim bazene.

N. Marilin. Esterina beba. Sve se po nekim ribama zovu.

EL. Naša prijateljica kasni. Kladim se da je slavila celi vikend.

N. Ja bih ružu nazvala Elvis. Ili Džon Konte.

EL. Je li Hauard stigao?

N. Ako jeste, odmah će da nas zove iz svoje kancelarije s nekim problemom.

EL. Nek Hauard malo puši.

N. Hauard je stvarno sjeban.

EL. Hauard misli da je njemu kao muškarcu taj položaj po svim pravima pripadao.

Naša Marlena je mnogo jača od Hauarda i tu nema šta.

VIN. Sirotan.
 NEL. Preživeće.
 VIN. Promeniće posao.
 NEL. Ni meni ne bi smetalo da malo promenim.
 VIN. Ozbiljno?
 NEL. Nisam ja nikada bila tip koji se lako ukotvi. Novi vidici, to je za mene.
 VIN. I ko te preotima?
 NEL. Nema još ništa definitivno.
 VIN. Ali raspituju se?
 NEL. Uvek se raspituju. Uplašila bih se da nešto nije u redu ako bi prestali da se raspituju.
 Većina ne može da ponudi dovoljno za mene. Ni za tebe.
 VIN. Meni je ovde za sada dobro. Osim ako ne odem za Australiju.
 NEL. Nema kuda naviše.
 VIN. Marlena je popunila.
 NEL. Srećno joj bilo. Osim ako bi mogla povišica.
 VIN. Možeš da pitaš.
 NEL. Uvek može da se pita.
 VIN. Šta imamo od posla? Ja imam izvesnog gospodina Holdena, razgovarala sam s njim prošle nedelje.
 NEL. Kakav je?
 VIN. Laktaroš. Pomalo kaubojski tip.
 NEL. Je l' zgodan?
 VIN. Dobro obučen.
 NEL. Visoko leti?
 VIN. Očigledno on sebe tako zamišlja, ali nisam sigurna da je mnogo bistar.
 NEL. Prestel traži šest visoko ambicioznih, a ja sam poslala svega dva i po.
 VIN. On mlati pare kao putujući trgovac, ali misli da je vreme da se skrasi u kancelariji.
 Poslala sam ga u IBM, ali nije dobio posao.
 NEL. Kompanija Prestel traži putujuće.
 VIN. Nije on naročito bistar.
 NEL. Ima li on šanse za kancelariju?
 VIN. Ako mu je sekretarica pismena, mogao bi daleko da dogura.
 NEL. Imaj onda Prestel na umu, možda se pojavim kada naiđe. Ja imam onog malog kretena kome nikako nije trebalo da obećam da ću mu pomoći. Šta da radim kad imam meko srce.
 VIN. Meko kao stare čizme. Koliko ima godina?
 NEL. Da, tu je frka, četrdeset pet.
 VIN. Ništa više ne moraš da mi kažeš.
 NEL. On zna gde mu je mesto, ne traži da bude menadžer, sirotan hoće malo bolji procenat i malo više sunca.
 VIN. Svi mi to hoćemo.
 NEL. On prosto hoće da se preseli. Ima bungalov u Dimčerču.
 VIN. A šta žena kaže?
 NEL. Gospođa zapravo ne želi da se seli. U klimaksu je.
 VIN. To mu je kraj, ne gubi vreme oko njega.
 NEL. Ne gubim ja mnogo vremena.
 VIN. Kako si provela vikend?
 NEL. Nije loše.
 VIN. S kim?

NEL. Jedan u petak, drugi u subotu.

IN. Eh, eh.

EL. U nedelju sam gledala televiziju.

IN. Ko je od njih zaista bio najbolji?

EL. Nedelja je bila najbolja, obožavam vruću čokoladu.

IN. Holden, Barker, Gardner, Djuk.

EL. Imam ovde jednu gospodu koja misli da ume da proda.

IN. Je l' je uzimaš?

EL. Radila je ona na nekoliko mesta.

IN. Šta je prodavala, osiguranje?

EL. Ne, tešku robu, električne aparate.

IN. Iskusna žena kao mi.

EL. Dobro bi nam ovde došla.

IN. Ovde nema slobodnog mesta.

EL. Nema, ali kad vidim iskusne, hoću da ih zadržim. Da budemo na okupu.

IN. Mislim da nas je dovoljno.

EL. Derek me opet pitao da li hoću da se udam za njega.

IN. On ne prihvata poraz.

EL. Rekla sam mu da neću da se igram domaćice, čak ni u Askotu.

IN. Mada, ništa ti ne bi falilo.

EL. Ako bih se igrala domaćice, hoću da budem glavna.

IN. Mogla bi da se udaš za njega i da nastaviš da radiš.

EL. A mogu da nastavim da radim i da se ne udam za njega.

MARLENA *stiže.*)

MARLENA. Dobro jutro, dame.

VIN i NEL *pljeskaju i zvižde.*)

Imajte, uobrazicu se.

EL. Kafa, kafa, kafa.

IN. Mi taktično ne pominjemo da kasniš.

MARLENA. Metro jebeni.

IN. Taj smo izgovor već čule.

EL. I koristile.

IN. Ali šef ne mora da dolazi rano kao sirote radnice.

MARLENA. Dodaj šećer i ućuti, srce.

IN. Ja sam presrećna.

EL. Hauard se izgleda razboleo.

IN. Hauard i jeste bolestan. Ima čir i slabo srce. Rekao mi je.

EL. Onda će morati da prestane, je l' tako?

IN. Šta da prestane?

EL. Da puši, da pije, da viče. Da radi.

IN. E pa kad smo kod rada...

EL. Upravo gledamo šta imamo danas.

MARLENA. Ja ću da preuzmem *Pamine* gospodice. Nagomilale su se otkako je odsutna.

EL. Šest gospodica i jedna koja je završila umetnost i ne ume da kuca.

VIN. Ceo vikend sam provela kod njega u Saseksu.

NEL. Sviđa joj se njegov ružičnjak.

VIN. Morala sam da legnem na zadnje sedište da me susedi ne bi videli da ulazim u kuću.

NEL. Zezaš se.
VIN. Bilo je dobro zezanje.
NEL. Zajebe takvo zezanje.
VIN. Bilo je zezanje.
MARLENA. Pa ionako bi te videli u bašti.
VIN. Bašta ima jako visoke zidove.
NEL. Bogami, reći ću ja njegovoj ženi.
VIN. Samo probaj.
NEL. Možda ga ostavi, pa bi ti onda imala ružičnjak.
VIN. Čim to ne bi bila tajna, izbacio bi me nogom u dupe.
NEL. Nije mi jasno što se tu uopšte petljaš.
VIN. Zabavno je.
NEL. Mislim da ti je vreme da odeš u Australiju.
VIN. Mislim da je vreme da se pozabavimo laktarošem Holdenom.
NEL. Ako imaš neke prave tvrdokošce, Marlena, trebaju mi za Prestel.
MARLENA. Možda bude jedan popodne. Prvo su *Pamine* sekretarice.
NEL. Još malo, pa si gore na spratu i samo ćeš da nas nadgledaš.
MARLENA. Je l' ti krivo zbog toga?
NEL. Ne volim kad stignem druga.
MARLENA. Ko voli?
VIN. Draže nam je da si ti nego Hauard. Radujemo se zbog tebe, je l' tako, Nel?
NEL. Da, naravno. Super.

Razgovor

VIN i LUIZ

VIN. Dobar dan, Luiz, ovde su vaši podaci. Vidim da ste bili vrlo lojalni jednom istom poslu.
LUIZ. Jeste, bila sam.
VIN. Dvadeset jedna godina je dugo vreme na istom mestu.
LUIZ. Osećam da jeste. Osećam da je vreme da se maknem.
VIN. I koliko sada imate godina.
LUIZ. Četrdeset i nešto.
VIN. Koliko tačno?
LUIZ. Četrdeset i šest.
VIN. To ne mora da bude hendikep, zapravo, budimo iskreni, hendikep jeste, ali nije nepremostiv hendikep, uostalom, i iskustvo se računa.
LUIZ. Nadam se.
VIN. Među nama budi rečeno, je li neka nevolja u pitanju, ima li neki razlog, koji niste upisali u formular, zbog čega napuštate posao?
LUIZ. Ništa u tom smislu.
VIN. U kom smislu?
LUIZ. Ni u kom.
VIN. Nikakvo dugogodišnje razumevanje koje se naglo prekinulo i sad je u pitanju neizdrživa atmosfera?
LUIZ. Tako nečeg sam se oduvek klonila.
VIN. Nikakvi problemi sa vašim lično nadređenim ili podređenim?
LUIZ. Ja sam se oduvek maksimalno trudila da se uklapam sa svim kolegama.

- VIN. Pitam to zato što može da utiče na preporuke a takode i na vašu motivaciju. Hoću da raščistim zbog čega napuštate sadašnji posao. Pretpostavljam da vas on više ne zadovoljava. Je li novac u pitanju?
- LUIZ. Delimično jeste. Ali nije to najbitnije.
- VIN. Devet hiljada su poštene pare. Da li nekoga izdržavate?
- LUIZ. Ne, nikoga. Majka mi je umrla.
- VIN. Zašto onda menjate?
- LUIZ. I drugi ljudi menjaju.
- VIN. Ali zašto sad, pošto ste proveli najveći deo života na jednom mestu?
- LUIZ. Pa eto, i sami vidite, ja sam živela za tu kompaniju, život sam posvetila, tačno tako može da se kaže, jer neki društveni život nisam imala. Radila sam i uveče. U kancelariji se nisam upetljavala u veze upravo iz razloga koje ste vi pomenuli, a ako je čovek posvećen svom poslu onda se ne kreće mnogo u drugim krugovima. Ja sam status upravnika imala od dvadeset sedme godine, a vi razumete šta to znači. Ja sam svoje odeljenje sama izgradila. I eto, ono sada odlično posluje, ali ja osećam kao da sam se zaglibila. Provela sam dvadeset godina na upravničkom položaju. Gledala sam kako mladići koje sam ja uvodila u posao napreduju na viša direktorska mesta, bilo u mojoj kompaniji ili nekoj drugoj. Mene niko ne primećuje, ja i ne očekujem, ja ne privlačim pažnju praveći greške, svi uzimaju zdravo za gotovo da ja savršeno obavljam svoj posao. Primetiće me kada odem, mislim da će im biti žao što su me izgubili, naravno, ponudiće mi više para, ali ja ću odbiti. Videće oni kada odem šta sam im ja značila.
- VIN. Ako vam ponude više para, nećete ostati?
- LUIZ. Ne, neću.
- VIN. Jeste li vi jedina žena?
- LUIZ. Osim devojaka sekretarica, jesam. Bila je još jedna, ona je bila moj pomoćnik, to je bio jedini put da sam primila mladu ženu za svog pomoćnika, jer oduvek sam imala sumnji u tom pogledu. Ne volim naročito da radim sa ženama, mislim da na radnom mestu pre ličim na muškarca. Ali ovu mladu ženu sam primila jer kvalifikacije su joj bile odlične, a odlično se i pokazala, dobila je svoje odeljenje i prešla kod konkurentne firme gde je sada na direktorskom položaju, i nek joj je sa srećom. Ona ima drugačiji stil, pripada novoj vrsti privlačnih, dobro obučениh... Neću da kažem da se ja ne oblačim prikladno. Ali žena koja je sada u tridesetim godinama, odrastala je u drugačijoj klimi. One nisu tako obazrive. Svoj položaj prihvataju kao nešto najnormalnije. Ja sam svoj morala da branim svakog minuta, i to sam i činila, dokazala sam se.
- VIN. Bez uvijanja, u konkurenciji ste sa mladim ljudima. Jasno, ima kompanija koje će dovoljno ceniti vaše iskustvo i imaćete šansu. Takode ima polja gde je lakše za ženu, ovde je jedna kozmetička kompanija gde bi vaše iskustvo bilo korisno. Plata je osam i po, ne znam da li ste zainteresovani.
- LUIZ. Ja sam dokazala da umem da zaradim pare. Važnije mi je da odem. Osećam – sad ili nikad. Ponekad / pomislim...
- VIN. Ne bi trebalo da previše pričate na razgovoru.
- LUIZ. Ja ne pričam previše. Obično ne pričam o sebi. Vrlo dobro znam kako da se ponašam u kancelariji. Vama pričam zato što mi se čini da je ovo drugačije, vaš je posao valjda da me razumete. Postavili ste mi pitanja.
- VIN. Mislim da vas dovoljno razumem.
- LUIZ. U redu, to je dobro.
- VIN. Da li pijete?

LUIZ. Nikako. Ja sam antialkoholičar. Verujem da je to sumnjivo, na antialkoholičara se gleda kao i na alkoholičara. Šta ste hteli tim pitanjem? Ne pijem. Zašto?

VIN. Ja pijem.

LUIZ. Ja ne pijem.

VIN. Dobro je za vas.

Glavna kancelarija.

(MARLENA i ENDŽI.

ENDŽI ulazi.)

ENDŽI. Zdravo.

MARLENA. Imate li zakazano?

ENDŽI. Ja sam. Došla sam.

MARLENA. Šta? Nisi ti valjda Endži?

ENDŽI. Jedva sam našla ovo mesto. Bila sam se izgubila.

MARLENA. Kako si uopšte prošla? Zar te devojka za recepcijom nije zaustavila?

ENDŽI. Koja recepcija?

MARLENA. Nema veze.

ENDŽI. Jednostavno sam ušla. Tebe tražim.

MARLENA. Pa, našla si me.

ENDŽI. Jesam.

MARLENA. I, gde ti je mama? Jeste li došle na ceo dan?

ENDŽI. Zapravo nismo.

MARLENA. Sedi. Je li ti dobro?

ENDŽI. Da, hvala.

MARLENA. Pa gde je Džojš?

ENDŽI. Kod kuće.

MARLENA. Jesi li onda došla sa školom?

ENDŽI. Više ne idem u školu.

MARLENA. Došla si sa prijateljicom?

ENDŽI. Ne. Sama.

MARLENA. Sama si došla, baš fino. I šta si radila? Kupovala? Razgledala Londonsku Kulu?

ENDŽI. Ne, samo sam ovde došla. Došla sam kod tebe.

MARLENA. Baš lepo od tebe da si došla da posetiš tetku. Ne bi se mnogo sestrčina setilo da prvo dođu u posetu. Hoćeš kafu?

ENDŽI. Ne, hvala.

MARLENA. Čaj, đus?

ENDŽI. Ne, hvala.

MARLENA. Je l' se dobro osećaš?

ENDŽI. Da, hvala.

MARLENA. Jesi li umorna od puta?

ENDŽI. Da, umorna sam od puta.

MARLENA. Sedi onda malo ovde. Kako je Džojš?

ENDŽI. Dobro je.

MARLENA. Po starom.

ENDŽI. Da.

MARLENA. Na žalost, izabrala si dan kada sam prilično zauzeta, ako uopšte ima dana kada nisam, inače bih te odvela na ručak i otišle bismo do Muzeja madam Tiso.

Mogle bismo da odemo u kupovinu. Kada ćeš se vratiti? Je l' imaš povratnu kartu za večeras?

ENDŽI. Nemam.

MARLENA. Pa kojim se vozom vraćaš?

ENDŽI. Došla sam autobusom.

MARLENA. Pa kojim se onda autobusom vraćaš? Hoćeš da prespavaš?

ENDŽI. Hoću.

MARLENA. Kod koga ćeš da budeš? Hoćeš kad mene da spavaš, je l' to?

ENDŽI. Da, hoću.

MARLENA. Ja nemam slobodan krevet.

ENDŽI. Mogu da spavam na podu.

MARLENA. Možeš da spavaš na kauču.

ENDŽI. Dobro.

MARLENA. Džojks je mogla da mi telefonira unapred. Tipično za nju da zaboravi.

ENDŽI. Ovde radiš, je l' da?

MARLENA. Da, ovde radim poslednje dve godine. Uskoro se premeštam u drugu kancelariju.

ENDŽI. Ova je divna.

MARLENA. Nova kancelarija mi je lepša od ove. Imaću ogroman radni sto.

ENDŽI. Je l' mogu da vidim?

MARLENA. Sada ne možeš, tamo je trenutno neko drugi. Ali on odlazi krajem sledeće nedelje i ja preuzimam njegov posao.

ENDŽI. Je li to dobro?

MARLENA. Da, to je odlično.

ENDŽI. Hoćeš li ti onda da budeš šef.

MARLENA. Da, hoću.

ENDŽI. Znala sam da ćeš biti.

MARLENA. Kako si znala?

ENDŽI. Znala sam da ćeš da budeš glavna.

MARLENA. Pa nisam baš glavna za sve.

ENDŽI. Bićeš.

MARLENA. Pa, videćemo.

ENDŽI. Mogu li onda da vidim sledeće nedelje?

MARLENA. Hoćeš da ostaneš ovde do sledeće nedelje?

ENDŽI. Hoću.

MARLENA. Zar ne moraš da se vratiš kući?

ENDŽI. Ne.

MARLENA. Kako, ne?

ENDŽI. U redu je.

MARLENA. Je li u redu?

ENDŽI. Jeste, ništa ne brini.

MARLENA. Zna li Džojks gde si?

ENDŽI. Naravno da zna.

MARLENA. Zna li?

ENDŽI. Ništa ti ne brini.

MARLENA. Koliko onda planiraš da ostaneš kod mene?

ENDŽI. Sećaš se kad si prošle godine došla da nas vidiš?

MARLENA. Da, lepo nam je bilo, je l' da?

ENDŽI. To je bio najbolji dan u celom mom životu.

MARLENA. I koliko planiraš da ostaneš?

ENDŽI. Zar me ne želiš?

MARLENA. Da, svakako, samo pitam.

ENDŽI. Neću da ostanem ako me ne želiš.

MARLENA. Ma ne, naravno da možeš da ostaneš.

ENDŽI. Spavaću na podu. Neću ti uopšte smetati.

MARLENA. Nemoj da se uzrujavaš.

ENDŽI. Ne, neću, neću. Nemoj da brineš za mene.

(GOSPOĐA KID ulazi.)

Gđa KID. Oprostite.

MARLENA. Da.

Gđa KID. Oprostite.

MARLENA. Mogu li da vam pomognem?

Gđa KID. Oprostite što vam ovako ulećem, ali moram da razgovaram s vama.

MARLENA. Trenutno sam zauzeta. / Ako možete da odete do recepcije...

Gđa KID. Ja sam Rouzmari Kid, Hauardova žena, vi me ne prepoznajete, ali mi smo se srele, ja se naravno vas sećam / ali vi ne ...

MARLENA. Da, naravno, gospođo Kid, izvinite, jeste, srele smo se. Hauard je tu negde, jeste li pogledali u njegovu kancelariju?

Gđa KID. Hauard nije ovde, ne. Ja sam, oprostite, došla da vidim vas, ako imate minut-dva.

MARLENA. Imam zakazan sastanak za pet minuta.

Gđa KID. Ovo će biti kraće od pet minuta. Jako mi je žao. Vrlo mi je važno ovo što hoću da vam kažem.

MARLENA. Da, naravno. Šta mogu da učinim za vas?

Gđa KID. Htela bih prosto da porazgovaramo, onako neobavezno. Ne znam kako da počnem – oprostite što vas prekidam u poslu. Znam ja da kancelarijski posao nije isto što i kućni posao / koji je pun prekida.

MARLENA. Ne, ne, ovo je moja sestričina. Endži. Gospođa Kid.

Gđa KID. Drago mi je.

ENDŽI. Hvala, dobro sam.

Gđa KID. Hauard danas nije došao na posao.

MARLENA. Nije?

Gđa KID. Loše se oseća.

MARLENA. Nisam znala. Žao mi je.

Gđa KID. Zapravo, reći ću vam istinu, on je u šoku. U vezi ovoga što se dogodilo.

MARLENA. Šta se dogodilo?

Gđa KID. Vi bi trebalo prvi da znate. Mislim na to da su vas postavili za direktora umesto Hauarda. Njemu celog vikenda nije bilo dobro. Tri noći već nije spavao. Ni ja nisam spavala.

MARLENA. Žao mi je što to čujem, gospođo Kid. Možda biste mogli da uzmete pilule za spavanje?

Gđa KID. Teško je kad neko tolike godine radi.

MARLENA. Svako doživljava razočaranja u karijeri. Sigurna sam da Hauard to zna. Prebrodiće on to za dan-dva. Svi mi to prebrodimo.

Gđa KID. Kad biste ga videli, znali biste o čemu pričam. Kako će njemu biti da ima ženu za rukovodioca? Da je muškarac izabran, mislim da bi to prihvatio kao nešto normalno.

MARLENA. Mislim da će morati i ovo da prihvati.

Gđa KID. Ja moram da otpim ono najgore. Nisam ja ta koja je unapređena. Ja sam se oduvek žrtvovala za njega. I šta imam sad od toga? Vi žene ovo, vi žene ono. Nisam ja kriva. Morate da pazite kako ćete prema njemu. On je jako povređen.

MARLENA. Podrazumeva se da ću biti taktična i srdačna prema njemu, jasno da neću tek tako da počnem da ga maltretiram. Konsultovaću ga u vezi svih odluka koje se tiču njegovog odeljenja. Ali to, gospodo Kid, to važi za sve moje kolege, Hauard nije ništa posebno.

Gđa KID. Ja mislim da je ipak drugačije, jer on je muškarac.

MARLENA. Nije mi sasvim jasno zašto ste vi došli da me vidite.

Gđa KID. Morala sam nešto da učinim.

MARLENA. Pa, učinili ste, porazgovarali ste. Mislim da za više nemamo vremena. Žao mi je što vi ispaštate. On je stvarno govno.

Gđa KID. Ali on ima porodicu koju treba da izdržava. On ima troje dece. Bilo bi poštenije.

MARLENA. Da li vi to onda hoćete da ja njemu predam posao?

Gđa KID. Pa palo mi je na pamet, ako vi iz bilo kog razloga ne biste prihvatili, verovatno bi njemu ponudili, zar ne? Nije da ja to od vas tražim.

MARLENA. Dobro, ako ne tražite.

Gđa KID. Ne smete mu reći da sam dolazila. On je vrlo ponosan.

MARLENA. Ako mu se ne sviđa ova organizacija, može da traži drugo radno mesto.

Gđa KID. Je li to pretnja?

MARLENA. Žao mi je, ali ja zaista sada imam druga posla.

Gđa KID. Nije to tek tako lako za čoveka Hauardovih godina. Vas baš briga. Ja sam mislila da on preteruje, ali sada vidim da je u pravu. Vi ste jedna od onih koji preko mrtvih prelaze, takvi ste vi. I završićete...

MARLENA. Žao mi je, ali sada imam drugog posla.

Gđa KID. ...kao bedna usedelica. Nije to prirodno.

MARLENA. Je l' biste mogli da otkaçite?

Gđa KID. Mislila sam, ako porazgovaram s vama, bar sam nešto pokušala.

(Gđa KID odlazi.)

MARLENA. Ja sad moram da idem, imam posla. Je l' možeš kasnije da dodeš?

ENDŽI. Ti si fenomenalna.

MARLENA. Moram da idem, imam posla.

ENDŽI. Rekla si joj da otkaçi.

MARLENA. Je l' možeš kasnije da se vratiš?

ENDŽI. Mogu li ovde da ostanem?

MARLENA. Zar nećeš da ideš da razgledaš grad?

ENDŽI. Radije bih ovde ostala.

MARLENA. Pa, možeš i ovde da ostaneš, ako ti nije dosadno.

ENDŽI. Ovde volim najviše na svetu.

MARLENA. Onda, videćemo se kasnije.

(MARLENA izlazi.)

ENDŽI seda za VININ sto.)

Razgovor.

(NEL i ŠONA.)

NEL. Jesu li ovo tačni podaci? Ti si Šona?

ŠONA. Da.

NEL. Ovde piše da imaš dvadeset devet godina.

ŠONA. Tačno.

NEL. Ja mnogo noću bančim. Četiri godine si već na sadašnjem radnom mestu. Imaš osnovu šest hiljada i tri na procenat. U čemu je onda problem, Šona?

ŠONA. Nema problema.

NEL. Zašto hoćeš da promeniš?

ŠONA. Prosto, promena.

NEL. Promena robe ili promena oblasti?

ŠONA. Oboje.

NEL. Ali voliš putovanja?

ŠONA. Volim da vozim.

NEL. Ne interesuje te status šefa?

ŠONA. Volela bih status šefa.

NEL. Zainteresovana si za položaj, ali nećeš u kancelariju?

ŠONA. Hoću i dalje da budum putujućim trgovcem.

NEL. I koliko klijenata dnevno obideš?

ŠONA. Šest.

NEL. I koji broj od toga je uspešan?

ŠONA. Šest.

NEL. Teško mi je da u to poverujem.

ŠONA. Četiri.

NEL. I lako ti polazi za rukom da zainteresuješ potencijalnog kupca?

ŠONA. O, da, i te kako ih zainteresujem.

NEL. A koliko uspeš da prodaš?

ŠONA. Pa prodajem, rekla sam.

NEL. Jer taj ćeš problem imati sa poslodavcem, on sumnja u žene, to ne treba da ti objašnjavam, sumnja da li žena ima petlju da natera klijenta da kupi robu. Oni misle da smo mi previše meke. Misle da puštamo klijenta da se nećka. Misle da uzimamo u obzir klijentove potrebe i osećanja.

ŠONA. Ja nikada ne uzimam u obzir tuđa osećanja.

NEL. Ja sam šest godina radila kao putujući trgovac, mogu da prodam šta bilo, i prodavala sam na tri kontinenta, i sa ljudima umem i te kako, ali da sam meka, nisam.

ŠONA. Ni ja nisam meka.

NEL. Kako se slažeš sa ostalim putujućim trgovcima? Družiš se? Umeš da budeš društvena?

ŠONA. Družim se. Ali držim se po strani.

NEL. Uglavnom, usamljeni jahač, a?

ŠONA. Ponekad.

NEL. I za koji si proizvod zainteresovana?

ŠONA. Kompjutere.

NEL. To je najtraženije, i tu ćeš u konkurenciji imati moćne tipove, tu su neke vrlo pametne face, tu se radi u američkom stilu.

ŠONA. Zato to i hoću.

NEL. Kako ti se sviđaju video sistemi? To je za visoko ambiciozne.

ŠONA. Sviđaju mi se video sistemi.

NEL. *Prestel* trenutno ima šest slobodnih mesta, koje ja pokušavam da popunim. Tu je cifra od deset do petnaest hiljada, pa naviše.

ŠONA. Dobro zvuči.

NEL. I ja sama razmišljam da se prijavim. Ali i ovde su dobre pare, ako imaš vrhunske klijente. Da li bi ti se to svidelo, šta misliš?

ŠONA. Da ovde radim?

NEL. Ja nisam u poziciji da ti to ponudim. Još uvek nema ništa zvanično, ali uvek tražimo nove ljude. Nema nas tako mnogo. Mogli bismo da budemo u vezi.

ŠONA. Ja volim da vozim.

NEL. Znači *Prestel* ti odgovara?

ŠONA. Svida.

NEL. Obaveze?

ŠONA. Bez obaveza.

NEL. Znači, selidba ne bi bila problem.

ŠONA. Nikakav.

NEL. Onda, daj ispričaj mi još malo šta si do sada radila.

ŠONA. Pa radila sam. Tu sve stoji.

NEL. Ovde su gole činjenice, ali ja moram da te predstavim poslodavcu.

ŠONA. Imam dvadeset devet godina.

NEL. To piše.

ŠONA. Izgledam mlada. Mladolikost mi je u porodici, svi smo takvi.

NEL. Opiši mi jednostavno tvoj sadašnji posao.

ŠONA. Moj sadašnji posao sada. Imam kola. Imam *Porše*. Idem puno autoputem M1.

Tu mnogo čorbe sagorim. Pravo najbržom trakom do klijenata, u Stafordšajer, Jorkšir, u Jorkširu imam puno posla. Prodajem električne aparate. Mašine za pranje sudova, veš mašine, naročito one sa bubnjem od nerđajućeg čelika, one su glavne i najpouzdanije. Takođe nudimo odličnu garanciju, servis, rezervne delove, puno rezervnih delova. I frižidere, puno frižidera prodajem, naročito leti. Ljudi leti kupuju frižidere zato što se puter topi na vrućini i ljudima se smuči da mleko drže u sudu s hladnom vodom i mokrom krpom odozgo, i normalno, to ljudi neće u ovo savremeno doba. I tako, puno ih prodam. One velike sa velikim zamrzivačima. Veliki zamrzivači. A preko noći ostajem u hotelima kada sam daleko od kuće. Sama plaćam račun. Prespavam u raznim hotelima. Znaju me, u onima gde navraćam. Uzmem ključ, okupam se, istuširam. Onda siđem u bar, popijem džin i tonik, proćaskam. Onda odem u restoran, večeram. Obično pojedem medaljone s pečurkama. Volim pečurke. Jako volim dimljenog lososa. Volim uvek da uzmem salatu. Zelenu salatu. Ne volim paradajz.

NEL. Isuse, kakvo traćenje vremena.

ŠONA. Molim?

NEL. Ovo je sve živa laž, zar ne?

ŠONA. Kako to mislite?

NEL. Ti si ovde sve same laži ispisala.

ŠONA. Pa, ne baš.

NEL. Koliko imaš godina?

ŠONA. Dvadeset i devet.

NEL. Devetnaest?

ŠONA. Dvadeset i jednu.

NEL. I šta si do sada radila? Jesi li uopšte radila?

ŠONA. Ali, mogla bih, kladim se.

Glavna kancelarija

(ENDŽI sedi kao i ranije.

VIN ulazi.)

VIN. Ko to sedi na mom mestu?

ENDŽI. Šta? Izvinite.

VIN. Ko je pojeo moju kašicu?

ENDŽI. Šta?

VIN. U redu je, rekla mi je Marlena. Ti si Endži, je l' da? Ja sam Vin. I neću da idem na ručak jer sam lipsala. Lepo ću ovde da se smestim i popijem jedan jogurt. Je l' ti voliš jogurt?

ENDŽI. Ne volim.

VIN. E fino, ja ionako imam samo jedan. Jesi gladna?

ENDŽI. Nisam.

VIN. Ima ovde jedan kafe na čošku.

ENDŽI. Ne, hvala. Je li ti ovde radiš?

VIN. Kako si pogodila?

ENDŽI. Zato što izgledaš kao da radiš ovde, a i zato što sediš za tim stolom. Jesi uvek ovde radila?

VIN. Ne, ulovili su me. To znači da sam radila za sličnu agenciju, a onda su ljudi iz ove došli i ponudili mi više para. Raskinula sam ugovor i bila je strašna gužva. Nema puno žena u vrhunskom biznisu. Tvoja tetka je bomba.

ENDŽI. Da, znam.

VIN. Jesi ti njena obožavateljka? Tetkina obožavateljka, a?

ENDŽI. Šta misliš, da l' bi ja mogla ovde da radim?

VIN. Trenutno ne.

ENDŽI. Kako da počnem?

VIN. Šta umeš da radiš?

ENDŽI. Ne znam. Ništa ne umem.

VIN. Kucaš?

ENDŽI. Ne baš dobro. Uvek mi odskaku slova kad pritisnem veliko. Htela sam da polažem ispit iz trgovine, ali nisam.

VIN. Šta si položila?

ENDŽI. Šta?

VIN. Od ispita.

ENDŽI. Ništa, ništa od toga. Jesi ti to sve položila?

VIN. O da, sve to, i završila fakultet, prirodne nauke, za čudo. Prvo sam počela u medicinskim istraživanjima, ali tu nema para. Pomislila sam da odem u inostranstvo. Jesi li znala da se koka-kola prodaje u Rusiji a pepsi-kola u Kini? Mada ne mora čovek da ima neke silne kvalifikacije. Muškarci su grozni seratori, oni vole da se pretvaraju da su poslovi teži nego što zapravo jesu. U svakom poslu koji sam radila, od početka sam bila bolja od ostalih i to se njima nije svidalo. I tako sam postala nepopularna i onda bih cugnula neko piće da se razveselim. Četiri godine sam živela s jednim tipom i izdržavala ga jer on nije mogao da nađe posao. Posle toga sam otišla u Kaliforniju. Volim sunce. Amerikanci znaju kako se živi. Ova zemlja je ko usporen film. Onda sam otišla u Meksiko, i dalje u tom poslu, ali to nije zemlja za neudatu ženu. Vratila sam se kući, jedno vreme sam bila totalno otkačena, mislila sam da sam pet različitih ljudi, oporavila se od toga, psihijatar je rekao da sam savršeno zdrava i natprosečno inteligentna. Udala se u

jednom trenutku slabosti i on je sada u zatvoru, tamo je već četiri godine, i nisam ga baš mnogo obilazila ove godine. Ovo mi se sviđa više od prodaje, ja zapravo nisam naročito agresivna. U početku sam mislila da je prodaja dobar posao ako hoćeš da srećeš ljude, ali ti srećeš ljude koji neće tebe da sretnu. To ne vredi ako voliš da te ljudi vole. Ovde klijenti hoće da ti dođu, jer ti si ta koja im čini dobro. Tako se nadaju.

(ENDŽI je zaspala. Ulazi NEL.)

NEL. Ti, sunce, pričaš sama sa sobom.

VIN. A je l' ima nešto novo?

NEL. Ko je ovo?

VIN. Marlenina mala sestričina.

NEL. Koga ona ima, brata, sestru? Nikada ne priča o svojoj porodici.

VIN. Ispričala sam joj svoju životnu priču.

NEL. Violine?

VIN. Ne, onu uspešnu.

NEL. Jesi li čula da je Hauard imao srčani udar?

VIN. Ne, kada?

NEL. Upravo sam čula. Nije ni došao na posao, bio je kod kuće, sad je u bolnici. Nije umro. Žena mu je bila ovde, odjurila je taksijem.

VIN. Previše putera i previše cigara. Moramo da mu pošaljemo cveće.

(Ulazi MARLENA.)

Čula si za Hauarda?

MARLENA. Sirotan.

NEL. Sreća onda da nije ni dobio posao, kada je krhkog zdravlja.

MARLENA. Je li zaspala?

VIN. Ona bi ovde da radi.

MARLENA. Može da pakuje u samoposluzi, to je pre za nju.

VIN. Ona je dobro dete. Je l' da?

MARLENA. Malo je priglupa. I malo čudna.

VIN. Misli da si ti fenomenalna.

MARLENA. Nema ona šanse.

TREĆI ČIN

(Godinu dana ranije. Nedelja večer. DŽOJSINA kuhinja. DŽOJS, ENDŽI, MARLENA. MARLENA vadi poklone iz plastične kese drečave boje. ENDŽI je već otvorila jednu kutiju s čokoladama.)

MARLENA. Tek neke stinice. / Nemam para za...

DŽOJS. Ne treba.

MARLENA. ...rodendane, a Božić prođe, a ja i ne primetim. Tako da dugujem Endži nekoliko poklona.

DŽOJS. Kako se kaže?

ENDŽI. Hvala. Hvala ti puno, tetka Marlena.

(Otvora poklon. To je haljina iz prvog čina, sada nova.)

ENDŽI. Mama, gledaj, je l' da da je divna?

MARLENA. Ne znam da li je pravi broj. Porasla je otkako sam je videla. / Znam da je oduvek bila visoka za svoje godine.

ENDŽI. Je l' da je divna?

DŽOJS. Krupna je ona.

MARLENA. Podigni i prisloni, Endži, da vidimo.

ENDŽI. Da je obučen, a?

MARLENA. Da, probaj je.

DŽOJS. Idi onda u svoju sobu, nećemo / ovde striptiz, hvala lepo.

ENDŽI. Naravno da idem u svoju sobu, šta si ti mislila? Gledaj mama, evo ovde nešto za tebe. Hajde, otvori. Šta je to? Je l' mogu ja da otvorim?

DŽOJS. Hajde, otvori ti, maco.

ENDŽI. Zar nećeš ti sama da otvoriš? / Hajde.

DŽOJS. Svejedno, možeš i ti.

ENDŽI. Nešto tvrdo. To je – šta je to? Flaša. Piće, je li? Nije, šta je to? Parfem, vidi. Kolika flaša. Otvori, vidi – miriše. Uuu, što je jako. Kako je lep. Stavi. Kako se to radi? Stavi i na mene.

DŽOJS. Ti si još mala.

ENDŽI. Mogu da se igram mirisanja k'o što se igram oblačenja.

DŽOJS. Za to si prestara. Daj, daj ovamo. Ja ću. Ti ćeš celu flašu da prospeš na sebe pa ćeš celo leto da mirišeš.

ENDŽI. I ti se namiriši. Je l' mirišem? Stavi i tetki. Stavi i tetki. Hajde da sve mirišemo

MARLENA. Nisam znala šta bi ti se svidelo.

DŽOJS. Nema šansi da ga već imam, to ne moraš da brineš.

ENDŽI. Evo. Obučiću haljinu, pa ćemo da vidimo.

(ENDŽI izlazi.)

DŽOJS. Uхватила si me u trku, u kući je pravi džumbus. / Da si javila da stižeš ja bih...

MARLENA. Nema veze.

DŽOJS. ...spremila nešto za jelo. Mi smo već večerale. Upravo smo htele da popijemo čaj. Mogu da ti spremim jaja.

MARLENA. Ne, nisam gladna. I ja ću čaj.

DŽOJS. Ti verovatno ne stavljaš šećer.

MARLENA. Zašto ne bih?

DŽOJS. Pa brineš ti za sebe.

MARLENA. Kako to misliš, nisi znala da dolazim?

DŽOJS. Mogla si da napišeš. Znam da nemamo telefon, ali nismo mi baš u srednjem veku, / imamo mi poštara.

MARLENA. Ali ti si me zvala da dođem.

DŽOJS. Kako sam te zvala da dođeš?

MARLENA. Endži mi je to rekla kada je telefonirala.

DŽOJS. Endži je telefonirala, je li?

MARLENA. Je li to bila samo njena ideja?

ŽOJS. Šta ti je rekla?

MARLENA. Rekla je da ti hoćeš da dođem da te vidim. / To je bilo pre nekoliko nedelja.

Otkud ja da znam da je to...

ŽOJS. Ha.

MARLENA. ...njena izmišljotina? Ja uvek imam sve zauzeto nekoliko nedelja unapred i tako smo se dogovorile za ovaj vikend. Trebalo je da stignem ranije, ali zadržala sam se. Ona mi je prenosila tvoje poruke.

ŽOJS. Zar se nisi začudila što ti ja sama nisam telefonirala?

MARLENA. Rekla je da ti ne voliš da telefoniraš. Stidiš se kad telefoniraš i ne voliš da razgovaraš. Ja i ne znam kakva si ti, je li tako?

ŽOJS. Ima li ljudi koji se plaše telefona?

MARLENA. Pretpostavljam da ima.

ŽOJS. Ja takve nisam srela.

MARLENA. Zašto bih pomislila da ona laže?

ŽOJS. Zato što je takva kakva je.

MARLENA. Otkud ja da znam / kakva je?

ŽOJS. Nije moja greška što ne znaš kakva je. Nikada ne dođeš da je vidiš.

MARLENA. Pa, evo, sad sam došla / i ti baš ne izgledaš oduševljena.

ŽOJS. Dobro.

Pa ispekla bih kolače da mi je rekla.

Pauza.)

MARLENA. Pitala sam se i sama zašto tražiš da me vidiš.

ŽOJS. Nisam tražila.

MARLENA. Da, znam. Hoćeš da idem?

ŽOJS. Ne smetaš mi.

MARLENA. Odlično, osećam se stvarno dobrodošla.

ŽOJS. Možeš da dođeš da posetiš Endži kadgod želiš, ja te ne sprečavam. / Znaš gde smo. Ti si ta...

MARLENA. Baš ti hvala.

ŽOJS. ...koja je otišla, ne ja. Ja sam tačno tu gde sam i bila. I ne bih se čudila ako ovde budem još ko zna koliko godina.

MARLENA. U redu. U redu.

DŽOJS *daje MARLENI šolju čaja.)*

ŽOJS. Čaj.

MARLENA. Šećer?

DŽOJS *dodaje MARLENI šećer.)*

Ovde je vrlo tiho.

ŽOJS. Da, tebi je to verovatno čudno.

MARLENA. I vazduh drugačije miriše.

ŽOJS. To je od parfema.

MARLENA. Ne, mislim na vazduh dok sam pešačila do kuće.

ŽOJS. Pa kakav je taj vazduh u Londonu?

ENDŽI *ulazi, u novoj haljini. Odgovara joj broj.)*

MARLENA. O, jako lepo. / Baš lepo izgledaš, Endži.

DŽOJS. Taman ti je.

MARLENA. Je l' ti se sviđa boja?

ENDŽI. Divna je. Divna.
DŽOJS. Bolje je skini, / isprljaćeš je.
ENDŽI. Hoću da je nosim. Hoću da je nosim.
MARLENA. Na kraju krajeva i jeste za nošenje. Nećeš valjda da je okačiš i gledaš.
ENDŽI. Baš je volim.
DŽOJS. Ako moraš, onda nosi.
ENDŽI. Ako me neko pita koja je moja omiljena boja, reći ću da je ova. Hvala ti mnogo, tetka Marlena.
MARLENA. Nisi rekla mami da si me pozvala da dođem.
ENDŽI. Htela sam da bude iznenađenje.
DŽOJS. Daću ja tebi iznenađenje / jednog dana.
ENDŽI. Mislila sam da bi volela da je vidiš. Poslednji put je bila kada sam imala devet godina. Ostali ljudi viđaju svoje tetke.
MARLENA. Je li tako davno? Vreme leti, zar ne?
ENDŽI. Volela sam da dođe.
DŽOJS. Ne ljutim se.
ENDŽI. Je li ti drago?
DŽOJS. Pa lepše sad mirišem, je l' da?
(KIT ulazi bez reči, kao da tu živi.)
MARLENA. Mislim da je to bila dobra ideja, Endži, i bilo je vreme. Pa sestre smo, valjda. Šteta je to zanemariti.
DŽOJS. Ovo je Kiti, / koja živi gore, uz put. Ovo je Endžina tetka, Marlena.
KIT. Šta ti je to?
ENDŽI. Poklon. Je l' ti se sviđa?
KIT. Dobra je. / Hoćeš napolje?
MARLENA. Zdravo, Kiti.
ENDŽI. *Neću.
KIT. Kakav je to miris?
ENDŽI. To je poklon.
KIT. Grozan je. Idemo.*
MARLENA. Uzmi čokoladu.
ENDŽI. *Neću, imam posla.
KIT. Hoćeš kasnije?
ENDŽI. Neću.
KIT (MARLENI). Zdravo.
(KIT odlazi bez čokolade.)
DŽOJS. Endži se ponekad igra s tom malom devojčicom jer ona je jedino dete koje živi u blizini. Ona joj je stvarno k'o mlađa sestra. Endži ume sa malom decom.
MARLENA. Je li bi volela da radiš sa decom, Endži? / Da budeš učiteljica ili vaspitačica u obdaništu?
DŽOJS. Ne verujem ja da je ona ikada razmišljala o tome.
MARLENA. Šta hoćeš da budeš?
DŽOJS. Nema ona pojma šta hoće. / Biće srećna ako išta nađe.
MARLENA. Endži?
DŽOJS. Nije ona pametna kao ti.
(Pauza.)
MARLENA. Nisam ni ja pametna, samo umem da se laktam.

DŽOJS. I to je tačno.

(MARLENA vadi flašu viskija iz torbe.)

DŽOJS. Ja ne pijem alkohol.

ENDŽI. Piješ za Božić.

DŽOJS. Sad nije Božić, zar ne?

ENDŽI. Bolje je nego za Božić.

MARLENA. Čaše?

DŽOJS. Dobro, samo malo.

MARLENA. Hoćeš ti malo, Endži?

ENDŽI. Ja ne smem, je l' smem?

DŽOJS. Probaj, ako hoćeš. Neće ti se svideti.

MARLENA. Mi smo se obe napile one noći kada je tvoj deda umro.

DŽOJS. Nismo se napile.

MARLENA. Ja sam se napila. Ti si bila slomljena od bola.

DŽOJS. Ja i dalje nosim cveće na grob.

MARLENA. Stvarno?

DŽOJS. Zašto ne bih?

MARLENA. Jesi li išla kod mame?

DŽOJS. Naravno da sam išla kod mame.

MARLENA. Mislila sam, nedavno.

DŽOJS. Naravno, išla sam nedavno, idem svakog četvrtka.

MARLENA. (ENDŽI) Sećaš li se dede?

ENDŽI. Izvadio me je jedne noći iz kade u peškiru.

MARLENA. Je li? Ne sećam se da je mene ikada okupao. Je li tebe kupao, Džoj?

Verovatno je smekšao pod stare dane. Jesi li ga volela?

ENDŽI. Jesam, naravno.

MARLENA. Zašto?

ENDŽI. Šta?

MARLENA. I šta ima novo? Kako je gospođa Pejsli? Je li i dalje luda? / A Doroti. Šta je bilo sa Doroti?*

ENDŽI. Ko je gospođa Pejsli?

DŽOJS. *Otišla je u Kanadu.

MARLENA. Stvarno? Šta tamo radi?

DŽOJS. Ne znam. Jednostavno je otišla u Kanadu.

MARLENA. Dobro / ako je njoj dobro.

ENDŽI. Gospodin Konoli ubio ženu.

MARLENA. Ko, onaj Konoli iz Vajtgejtsa.

ENDŽI. Našli su njen leš u bašti. / Ispod kupusa.

MARLENA. A uvek je bio tako ugladen.

DŽOJS. Mamlaz ukočeni. To je Konoli. Platilo je najboljeg advokata, ali nije mogao da se izvuče. Ona se vodala sa Metjuom.

MARLENA. Koliko to Metju ima godina?

DŽOJS. Dvadeset jednu. / Ima motorcicl.

MARLENA. Meni se čini ko da je njemu šest godina.

ENDŽI. Kako on može da ima šest godina? On je šest godina stariji od mene. / Kad bi on imao šest godina, mene ne bi ni bilo, ja bih se upravo sad radala.

DŽOJS. Tvoja tetka to zna, samo se glupira. Hoće da kaže da odavno nije dolazila pa je i zaboravila na Metjua.

ENDŽI. Bila si za moj rođendan kada sam napunila devet godina. Imala sam roze torti
Kit je onda imala samo pet godina, ne četiri, nije još ni u školu krenula. Već
umela da čita kada je krenula u školu. Sećaš se mog rođendana? / Je l' me se seća

MARLENA. Da, sećam se te torte.

ENDŽI. Je l' se sećas mene?

MARLENA. Da, sećam te se.

ENDŽI. I bili su mama i tata, i Kit je bila.

MARLENA. Da, stvarno, kako ti je tata? Gde je on večeras? U pabu?

DŽOJS. Ne, on nije ovde.

MARLENA. Pa, vidim i ja da nije.

DŽOJS. Odselio se.

MARLENA. Šta? Kada? / Nedavno?*

ENDŽI. Zar nisi znala? Ti ništa ne znaš.

DŽOJS. *Ne, mora da ima već tri godine. Nemoj da si nevaspitana, Endži.

ENDŽI. Nisam, je l' da nisam, tetkice? Šta još ne znaš?

DŽOJS. Ti si bila u Americi, ili negde već. Poslala si razglednicu.

ENDŽI. Čuvam je u svojoj sobi. Grand Kanjon. Hoćeš da je vidiš? Da donesem? Mog
da donesem, ako 'oćeš.

MARLENA. Dobro, donesi.

(ENDŽI izlazi.)

DŽOJS. Mogla si i da se udaš i imaš blizance, otkud ja znam. Sigurno si imala veze
raskidala i ja ništa ne moram da znam o tome. Šta onda praviš frku?

MARLENA. Kakvu frku?

(ENDŽI se vraća s razglednicom.)

ENDŽI. Vozim kola preko cele Amerike. Nov posao me čeka u Los Andelesu. Put
dug, ali kola su jako brza. Vrućina je. Primite puno pozdrava od tetka Marlene

DŽOJS. Jesi zaradila puno para?

MARLENA. Puno sam i potrošila.

ENDŽI. Ja hoću da idem u Ameriku. Hoćeš da me vodiš?

DŽOJS. Ne ide ona u Ameriku, ona je bila u Americi, glupačo.

ENDŽI. Možda će ponovo da ide, a ti si glupača. Ne radi se to samo jednom i nika
više. Oni koji idu, stalno idu tamo-vamo u avionima. Ukrcaju se u Konkord
Lejker i posle dobiju džet leg.* Hoćeš da me vodiš?

MARLENA. Ne planiram sada da putujem.

ENDŽI. Hoćeš da me zoveš kad budeš planirala?

DŽOJS. Endži, / dosta s tim budalaštinama.

ENDŽI. Hoću da budem Amerikanka.

DŽOJS. Vreme je da ti budeš u krevetu.

ENDŽI. Nije još. / Noćas uopšte ne moram da idem u krevet.

DŽOJS. Škola ujutru.

ENDŽI. Probudiću se.

DŽOJS. Hajde sad, znaš kakva si ujutru.

ENDŽI. Kakva sam ujutru? / Nisam nikakva.

DŽOJS. Endži. Hoćeš da prespavaš?

* Privremena neprilagodjenost organizma usled promene vremenskih zona – nap. prev.

MARLENA. Da, ako ne smetam. / Vidimo se ujutru.
ENDŽI. Možeš u moj krevet. Ja ću da spavam na kauču.
DŽOJS. Nećeš, ti ćeš da spavaš u svom krevetu. / Misliš, nije...

ENDŽI. Mama.

DŽOJS. ...mi jasno? Mogu da zamislim kako bi ti spavala / dok nas dve pričamo.

ENDŽI. Bih, bih, spavala bih, to bih baš volela.

DŽOJS. Naljutićeš me, Endži.

ENDŽI. Hoću nešto da joj pokažem.

DŽOJS. Onda u krevet.

ENDŽI. To je tajna.

DŽOJS. Onda je sigurno u tvojoj sobi, trk onda. Vikni kada budeš spremna za krevet i
tetka će da dođe da te vidi.

ENDŽI. Je l' hoćeš?

MARLENA. Hoću, naravno.

(ENDŽI odlazi.

Tišina.)

Hladno je večeras.

DŽOJS. Hoćeš li izdržati na kauču? Možeš / u moj krevet.

MARLENA. Dobro mi je na kauču.

DŽOJS. Da, po prognozi je trebalo da bude kiša večeras ali ništa ne bi.

MARLENA. Htela sam da prošetam do ušća, ali bilo je kasno. Je li isto ko i pre?

DŽOJS. Posekli su živicu pre nekoliko godina. Je li to bilo posle tvog dolaska?

MARLENA. Ali dole u dnu se nije promenilo, svuda blato? I trske? Čupale smo ih kada
su bile veće od nas. Ima li još vivaka?

DŽOJS. Tu ti nedeljom šetaju neki nepoznati ljudi. Valjda gledaju blato i vivke.

MARLENA. Mogla si da odeš.

DŽOJS. Ko kaže da sam htela da odem?

MARLENA. Prestani onda da mi zvocaš, stvarno si dosadna.

DŽOJS. Kako sam mogla da odem?

MARLENA. Jesi li htela?

DŽOJS. Pitala sam kako, / kako sam to mogla?

MARLENA. Da si htela, ti bi to uradila.

DŽOJS. Isuse.

MARLENA. Jesmo li mi to rešile da se napijemo?

DŽOJS. Hoćeš nešto da jedeš?

MARLENA. Neću, hoću da se napijem.

DŽOJS. Čudno vreme za posetu, nedelja večer.

MARLENA. Jutros sam došla. Ovde sam ceo dan.

ENDŽI. (spolja). Tetka! Tetka Marlena!

MARLENA. Bolje da odem.

DŽOJS. Idi onda.

MARLENA. U redu.

ENDŽI. (spolja) Tetka! Čujes li me? Spremna sam.

(MARLENA odlazi.)

(DŽOJS ostaje da sedi. MARLENA se vraća.)

DŽOJS. I šta je bila tajna?

MARLENA. To je tajna.

DŽOJS. Ja ionako znam šta je.

MARLENA. Kladim se da ne znaš. To si uvek govorila.
DŽOJS. Njena sveska.
MARLENA. Jeste, ali ne znaš šta je unutra.
DŽOJS. Neka igra, neko tajno društvo u kome je ona sa Kiti.
MARLENA. Ne znaš lozinku. Ne znaš šifru.
DŽOJS. Ti si se stvarno ubacila u fazon. Je l' umeš i da se rukuješ na njihov način?
MARLENA. Nije pomenula rukovanje.
DŽOJS. Mislila sam da imaju neki poseban način. Nad tim provodi sate pišući, a u školu ni za šta nije. Prepisuje iz knjiga o crnoj magiji i o političarima iz novin
Detinjasta je.
MARLENA. Izgleda da je to zavera da se ceo svet osvoji.
DŽOJS. Ona je dvaput ponavljala.
MARLENA. Jutros sam stigla u Ipsvič i otišla sam da obidem mamu.
DŽOJS. Je li te prepoznala?
MARLENA. Pokušavaš da budeš duhovita?
DŽOJS. Ne, ona zaista ume da odluta.
MARLENA. Nije uopšte bila odlutala, bila je bistra, ako te zanima.
DŽOJS. Onda si imala sreće.
MARLENA. Koji je ona jebeni život imala.
DŽOJS. Pričaj mi.
MARLENA. Čist gubitak, jebi ga.
DŽOJS. Nemoj to meni da pričaš.
MARLENA. Zašto da ne pričam? Zašto tebi to da ne pričam? Zar ona nije i moja majka
DŽOJS. Slušaj, ti si otišla, nema te, / i možemo bez tebe.
MARLENA. Otišla sam od kuće, pa šta, otišla od kuće. Ljudi odlaze od kuće, / to je normalno.
DŽOJS. Razumemo mi to, i možemo bez tebe.
MARLENA. Nismo bili srećni. Jesi li ti bila srećna?
DŽOJS. Ne vraćaj se.
MARLENA. Znači, to je samo tvoja majka, tvoje dete, ti mene nisi nikada ni htela, bila si ljubomorna na mene, jer ja sam...
DŽOJS. Evo stare priče.
MARLENA. ...bila mlađa i pametnija.
DŽOJS. Nisam ti ja dovoljno pametna za svu tu psihologiju / ako je to to.
MARLENA. Zašto ja ne mogu da posetim svoju porodicu / bez ovakvih scena?*
DŽOJS. Aaah.
Nemoj samo da mi pričaš o maminom životu kad te godinama nije bilo da je posetiš / Ja je svake nedelje posećujem.
MARLENA. To je moja stvar.
*Onda nemoj da je posećuješ svake nedelje.
DŽOJS. Neko mora.
MARLENA. Ne mora. / Zašto mora?
DŽOJS. Kako bi se osećala kad ne bih išla?
MARLENA. Mnogo bolje.
DŽOJS. Nadam se da se ti bolje osećaš.
MARLENA. To je moja stvar.
DŽOJS. Jedva si dočekala da pobegneš odavde.
MARLENA. Naravno da sam jedva dočekala. Šta je trebalo da uradim? Da se udam za mlekadžiju koji bi se pijan kući vraćao? / Šta ti meni koji kurac držiš lekcije, kuć jedna, šta je...

DŽOJS. Isuse.
 MARLENA. ...trebalo ja da radim. Nosi se u pizdu materinu.
 DŽOJS. Ne znam kako si mogla da ostaviš svoje rođeno dete.
 MARLENA. Ti si jedva dočekala da je uzmeš.
 DŽOJS. Šta to treba da znači?
 MARLENA. Ti si jedva dočekala da je uzmeš.
 DŽOJS. Ili šta? Da je pustim u sirotište? Je l' bi više volela da su je uzeli neki tuđi ljudi?
 MARLENA. Nisi mogla da imaš svoje, pa si uzela moje.
 DŽOJS. To onda nisam znala.
 MARLENA. Vraga nisi, / tri godine udata.
 DŽOJS. Nisam znala. Puno ljudi / čeka toliko.
 MARLENA. Pa ispalo je da si imala sreće, je l' da?
 DŽOJS. Pa ispalo je da si i ti imala sreće, kako mi izgleda. Sada bi primala nekoliko hiljada manje godišnje.
 MARLENA. Ne mora da znači.
 DŽOJS. Zaglavila bi ovde / kao što si rekla.
 MARLENA. Mogla sam da je povedem sa sobom.
 DŽOJS. Ti nisi htela da je povedeš sa sobom. Ne vredi sad da dođeš i pričaš mi, / Marlena.
 MARLENA. Znam jednu direktorku, koja ima dvoje dece, doji dete u sali za kancelarije, plaća sto funti nedeljno kućnoj pomoćnici i može to da plati zato što je uticajna i moćna gospođa koja mlati neverovatne pare.
 DŽOJS. I kakve veze to ima sa tobom kada ti je bilo sedamnaest godina?
 MARLENA. Samo zato što si ti bila udata i imala svoju kuću.
 DŽOJS. Mogla si da živiš kod kuće. / Ili da živiš sa mnom...
 MARLENA. Nemoj da pričaš gluposti.
 DŽOJS. ...i Frenkom. / Rekla si da nećeš da je zadržiš. Nije...
 MARLENA. Nisi mi nikada to predložila.
 DŽOJS. ...trebalo da rađaš / ako nisi htela da je zadržiš.
 MARLENA. Evo, opet repriza.
 DŽOJS. Bila si strašno glupa, / i to ti, kao jako pametna, a ispala si najgluplja, da zatrudniš, pa ni kod doktora nisi išla, niti si ikom rekla.
 MARLENA. Ti si je htela, rekla si da ti je drago, sećam se tog dana, rekla si: drago mi je što nisi abortirala, ja ću da je čuvam, to si rekla dole, kraj reke. Pa šta sad hoćeš da kažeš, sestrice, da je više nećeš?
 DŽOJS. Naravno da nije to.
 MARLENA. Jer ja ću je uzeti, / probudiću je i spakovaćemo se.
 DŽOJS. Ne bi ti imala pojma kako da je čuvaš.
 MARLENA. Zar je ne želiš?
 DŽOJS. Naravno da je želim, ona je moje dete.
 MARLENA. Pa šta onda raspredaš / zašto sam je rodila?
 DŽOJS. Ti si rekla da sam je uzela od tebe / kada nisi.
 MARLENA. Rekla sam da si imala sreće / kako je ...
 DŽOJS. Rodi sad jedno, ako hoćeš. Nisi stara.
 MARLENA. Možda i hoću.
 DŽOJS. Dobro.

(Pauza.)

MARLENA. Toliko dugo sam na piluli / da sam verovatno sterilna.

DŽOJS. Slušaj, kada je Endži imala šest meseci, ja sam zatrudnela i pobacila sam. sam bila toliko ispljena gajeći tvoje jebeno dete, jer ona je toliko plakala – rekla sam ...

MARLENA. Nikada mi to nisi rekla.

DŽOJS. ...ti – / i doktor je rekao da ne bih pobacila da sam sedela po ceo dan ...

MARLENA. Dobro, zaboravila sam.

DŽOJS. ...sa podignutim nogama, i to je bila jedina šansa koju sam imala, jer posle toga

MARLENA. Ja sam imala dva abortusa, je l' te zanima? Hoćeš da ti ispričam kako bilo? Pa neću ti pričati, dosadno je, nije to važno. Ja ne volim te priče o krvi kako nam je ...

DŽOJS. Da nisam gajila tvoje dete. To je doktor rekao.

MARLENA. ...svima bilo teško. Ja neću bebu. Neću da pričam o ginekologiji.

DŽOJS. Onda prestani da odbijaš Endži od mene.

MARLENA. Dolazim ovde posle šest godina. Celu noć mi govoriš kako ne dolaz dovoljno često. Ako ne dođem sledećih šest godina, ona će napuniti dvades jednu, hoće li onda biti u redu?

DŽOJS. Da, to će biti u redu, da, šest godina bi mi odgovaralo.

(Pauza.)

MARLENA. Bojala sam se ja ovoga.

Došla sam samo zato što sam mislila da hoćeš...

Hoću samo...

(MARLENA plače.)

DŽOJS. Za ime boga, Marlena, nemoj da cmizdriš.

Marlenice? Hajde, sunce. Volim ja tebe.

Prestani sad, hajde, hoćeš li?

MARLENA. Neću, pusti me da se isplačem. Volim ja to.

(One se smeju, MARLENA postepeno prestaje da plače.)

Znala sam da ću se rasplakati ako ne pazim.)

DŽOJS. Svi uvek plaču u ovoj kući. Niko se na to ne obazire.

MARLENA. Svaka ti čast što si uzela Endži.

DŽOJS. Nemoj sada da se raspilaviš.

MARLENA. Ja ne umem da pišem pisma, ali mislim na vas.

DŽOJS. Napila si se. Sad ću ja da skuvam čaj.

MARLENA. Ja tebe volim.

(DŽOJS ustaje da kuva čaj.)

DŽOJS. Razumem zašto si htela da odeš. Ovo ti je prava rupa.

MARLENA. A šta je to s tobom i Frenkom?

DŽOJS. S njim je oduvek bio problem, je l' da? A kad sam ja htela uveče da izađem on bi ludeo, čak i kad nije neki provod, nego čas, kada sam htela da idem u večern školu. I tako, imao je tu curu, ima samo dvadeset dve godine, krava jadna, i rek sam mu, idi, gubi se. Ne verujem ni da je voli.

MARLENA. A kako je s parama?

DŽOJS. Uvek sam ti govorila da neću tvoje pare.

MARLENA. Ne, nego, je l' ti on šalje nešto?

DŽOJS. Imam posao na četiri razna mesta, čistim. Nakupi se. Nema mnogo posla ovom kraju.

MARLENA. Je l' Endži pati za njim?

DŽOJS. Ništa ne kaže.
 MARLENA. Vida li ga?
 DŽOJS. Iskreno da ti kažem, nikada on nju nije mnogo voleo.
 MARLENA. Jednom je pokušao da me poljubi. Kada ste bili vereni.
 DŽOJS. Je l' ti se svidao?
 MARLENA. Nije, izgledao mi je ko riba.
 DŽOJS. Bio je zgodan u to vreme.
 MARLENA. Uf.
 DŽOJS. Pa meni je bio zgodan. Jedno tri godine.
 MARLENA. Imaš nekog drugog?
 DŽOJS. Nema ovde veliki izbor. Mada, kad rekoh da nema, začudio bi se čovek koliko muževa tvojih prijateljica stane da navraća kada sama živiš. Ali ja ću radije sama.
 MARLENA. Ne razumem zašto nećeš da uzmeš moje pare.
 DŽOJS. Ja razumem, ne brini.
 MARLENA. Treba samo da kažeš.
 DŽOJS. A ti? Posao dobar?
 MARLENA. Nije loš za zezanje. / Kad sam se vratila iz Amerike ...
 DŽOJS. Ne bih rekla da je samo za zezanje.
 MARLENA. ...bila sam malo umorna i ufurala sam se u ovu paničnu agenciju za brzo zapošljavanje i još sam tu.
 DŽOJS. Onda uvek sebi možeš da nađeš posao.
 MARLENA. Tako je.
 DŽOJS. A muškarci?
 MARLENA. Njih uvek ima.
 DŽOJS. Niko posebno?
 MARLENA. Ima tipova koji vole da budu viđeni sa ambicioznim ženskama. To onda znači da imaju dobar alat u gaćama. Ali ne mogu da izdrže sve ono – dan za danom. Očekuju da se ja preobrazim u ženicu-domaćicu. Ili sam ja zaista grozna.
 DŽOJS. Kome oni trebaju?
 MARLENA. Kome oni trebaju? Pa meni trebaju. Ali još više su mi potrebne avanture. I tako sve dalje i dalje u zalazak sunca. Mislim da će osamdesete da budu fenomenalne godine.
 DŽOJS. Za koga?
 MARLENA. Za mene. / Mislim da napredujem, sve više i više.
 DŽOJS. A, za tebe. Da, sigurna sam da će biti.
 MARLENA. A i za zemlju, kada smo već kod toga. Da se privreda postavi na noge pa – zuuum. Ona je čvrsta ženska, Megi. Ja bih joj odmah dala posao. / Treba samo da se održi na položaju. Ova zemlja treba...
 DŽOJS. Ti si za njih glasala?
 MARLENA. ...da prestane da cmizdri. / Čvrsta monetarna politika nije glupost.
 DŽOJS. Pij čaj i učuti, molim te, sunce.
 MARLENA. Treba vremena, odlučnosti. Nema više mlitavo. / I...
 DŽOJS. E, a ja mislim da su to gadovi.
 MARLENA. ...ko će to sve da gura? Prva žena premijer. Super. Ko poručeno. / Moraš da priznaš. Sigurno da ću im dati svoj glas.
 DŽOJS. Šta vredi prva žena kad je to ona? Ti bi verovatno i Hitlera volela da je bio žena. Gospoda Hitler. Dosta ste postigli, Hitlerina. / Velike avanture.
 MARLENA. Šefovi i dalje eksploatišu radnike, je li? I dalje si tatin mali papagaj? Zar nisi naučila da sama za sebe razmišljaš? Ja verujem u individualnost. Gledaj mene.
 DŽOJS. Gledam te.

MARLENA. Hajde, Džojši, nećemo oko politike da se svadamo.

DŽOJS. Iako se zapravo oko toga svadamo.

MARLENA. Zaboravi da sam pomenula. Ni reč o onim ljigavcima iz sindikata n
preći preko mojih usana.

(Pauza.)

DŽOJS. Kažeš da je majka protraćila život.

MARLENA. Da, kažem. Udata za onu bitangu.

DŽOJS. A kakav je život on imao? / Radio u polju kao...

MARLENA. Život ispunjen nasiljem?

DŽOJS. ...životinja. / Kako da ne poželi da pije?

MARLENA. Hajde, ostavi se toga.

DŽOJS. I ti voliš da popiješ. On nije mogao da plati za viski.

MARLENA. Neću o njemu da pričam.

DŽOJS. Ti si počela, ja sam o njoj govorila. Njoj je život bio crn, jer ništa nije im
Gladovala je.

MARLENA. Gladovala je jer je on sve pare na piće davao. / On je nju udarao.

DŽOJS. Nije sve do njega. / Živeli su ko robovi. I tretirali su ih...

MARLENA. Ona njega nije udarala.

DŽOJS. ...ko robove. On je mrtav i ona će uskoro da umre i kakav su život o
proživeli?

MARLENA. Videla sam ga jedne noći. Sišla sam dole.

DŽOJS. Misliš da ja nisam? / Oni nisu išli u Ameriku i...

MARLENA. Još uvek to sanjam.

DŽOJS. ...vozili se u brzim kolima. / Loše noći, i loše dane, to su oni proživeli.

MARLENA. Amerika, Amerika, ti si ljubomorna. / Morala sam da odem...

DŽOJS. Ljubomorna?

MARLENA. Znala sam od svoje trinaeste godine da moram da pobegnem iz njih
kuće, da ne smem da dozvolim da se to meni desi, / da nikada ne dozvolim da
on... da se sama borim kroz život, da pobegnem.

DŽOJS. Ljubomorna na to što si ti postigla, ti bi se mene stidela ako bih ti došl
kancelariju, tvoje fine kolege, stidela bi se, je l' tako, ja se tebe stidim, samo
sebe misliš, ti si odskočila, za većinu ljudi ništa se nije promenilo, je li je?

MARLENA. Mrzim radničku klasu, a znam, o tome ćeš ti ...

DŽOJS. Tako je, mrziš.

MARLENA. ...sad da potegneš, ona više ne postoji, radnička klasa znači lenji i glup
Ja ne volim kako oni pričaju. Ne volim...

DŽOJS. Hajde, sad si krenula, da čujemo.

MARLENA. ...pivopije i povraćanje na utakmicama i sise u dekolteu, i braća i sestr

DŽOJS. Ja pljunem kad vidim *rols-rojs*, izgrebem prstenom, zapravo, bio je *mercea*

MARLENA. Vrlo zrelo...

DŽOJS. Mrzim one krave za koje radim / i njihove prljave sudove masne od jebi
govedine.

MARLENA. ...ni motkom me neće naterati da se spustim na njihov nivo i neće me n
poslati u Sibir, ili u ludnicu ...

DŽOJS. Ne, ti ćeš biti na jahti, bićeš direktor *Koka-kole* i samo ti pričekaj, osamdes
će biti fenomenalne godine, to sigurno, zato što ćemo vas sve stresti s grbače.

MARLENA. ...samo zato što sam originalna. I podržavam i Regana, iako nije nikal
glumac, zato što se crveni šire po njegovoj teritoriji a ja hoću da budem slobod
u slobodnom svetu.

DŽOJS. Kako? / Kako?

MARLENA. Znam ja dobro šta govorim / – i neću da me ovde jednom zatvore.

DŽOJS. Nemoj onda ni da mi se ovuda motaš kad se to bude dešavalo, jer ako te neko bude šutirao, ja ću samo da se smejem.

(Pauza.)

MARLENA. Ne mislim ništa lično. Ne verujem u klase. Ako imaš ono što se traži, sve ti je otvoreno.

DŽOJS. A onaj ko nema?

MARLENA. Ako su glupi, ili lenji, ili uplašeni, neću im ja pomoći da nađu posao, zašto bih?

DŽOJS. A šta sa Endži?

MARLENA. A šta sa Endži?

DŽOJS. Ona je glupa, lenja i uplašena, i šta s njom?

MARLENA. Ti je ubijaš u pojam. Isplivaće ona.

DŽOJS. Ne verujem, ne. Verujem da će njena deca pričati kakav je bedan život ona proživela. Ako bude imala decu. Jer ništa se nije promenilo, i neće, dok ovi budu na vrhu.

MARLENA. Ovi, ovi. / Mi i oni?

DŽOJS. A ti si jedna od njih.

MARLENA. A ti si mi, mi predivni, i Endži je mi, i mama i tata su mi.

DŽOJS. Da, tako je, a ti si oni.

MARLENA. Hajde, Džojso, dosta za noćas. Ti imaš ono što se traži.

DŽOJS. Znam da imam.

MARLENA. Nisam ja stvarno mislila sve što sam rekla.

DŽOJS. Ja jesam.

MARLENA. Ali, ipak smo prijatelji.

DŽOJS. Ne, ne verujem.

MARLENA. E pa, divno je doći na selo. Zaista moram da se potrudim da češće dođem. Hoću da spavam.

Hoću da spavam.

(DŽOJS donosi čebad.)

DŽOJS. Laku noć, onda. Nadam se da će biti dovoljno toplo.

MARLENA. Laku noć. Džojso.

DŽOJS. Nemoj, sunce. Izvini.

(DŽOJS odlazi.)

MARLENA sedi umotana u ćebe i ispija još jednu čašu.

ENDŽI ulazi.)

ENDŽI. Mama?

MARLENA. Endži? Šta je bilo?

ENDŽI. Mama?

MARLENA. Nije, otišla je u krevet. Ja sam, tetka Marlena.

ENDŽI. Uplašila sam se.

MARLENA. Nešto si ružno sanjala? Šta se desilo u snu? Sad si budna, je l' da, maco?

ENDŽI. Uplašila sam se.

-KRAJ -